

Felisa-Maria Bernal

Tytti-Susanna Toivanen

Kokemuksia kolmannen sektorin
ja matkailuyritysten välisistä
yhteistyöongelmista

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma

Syyskuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>24.09.2010</p>	
<p>Tekijä(t)</p> <p>Felisa-Maria Bernal & Tytti-Susanna Toivanen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Matkailun koulutusohjelma</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Kokemuksia kolmannen sektorin ja matkailuyritysten välisistä yhteistyöongelmista</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä selvitystyö ongelmista, joita kolmannen sektorin mukana olo matkailutuotteessa on herättänyt. Tutkimuksessa perehdyttiin kolmannen sektorin toimijoiden ja matkailuyritysten sekä myyjäorganisaatioiden välisiin yhteistyöongelmiin kolmessa pilottikylässä; Hi-mos-kylässä, Syväniemessä ja Vuonislahdessa. Tutkimuksessa kolmannella sektorilla tarkoitettiin erilaisia vapaaehtoisperiaatteella toimivia yhdistyksiä ja seuroja. Opinnäytetyön toimeksianto saatiin Lomalaidun Ry:ltä ja se on osa valtakunnallista teemapohjaista kylämatkailun kehittämishanketta.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivisiin menetelmiin kuuluvaa teemahaastattelua, jotka suoritettiin kussakin kylässä paikan päällä tammikuussa 2010. Lisäksi tutkimuksessa jouduttiin suorittamaan yksi puhelinhaastattelu ja yksi sähköpostihaastattelu. Toimeksiantaja oli etukäteen valinnut haastateltavat henkilöt, joista 3 oli kolmannen sektorin toimijoita, 3 yrittäjiä ja 3 myyntiorganisaatioiden palveluksessa olevia henkilöitä. Tallensimme kunkin haastattelun myöhempää litterointia ja analysointia varten.</p> <p>Keskeisintä tutkimuksessa oli yhteistyössä syntyneiden ongelmien kartoitus, jotta kolmannen sektorin toimintaa osattaisiin kehittää oikeaan suuntaan valtakunnallisen kehittämishankkeen puitteissa. Opinnäytetyön alkuosassa on esitelty tutkimuksen kannalta relevanttia aikaisempaa kirjallisuutta ja tutkimuksia.</p> <p>Tutkimustuloksissa ongelmia käsiteltiin kunkin edustajan näkökulmasta ja havainnollistamisen helpottamiseksi ongelmat listattiin taulukkoon. Suurin osa haastatteluissa esiin tulleista ongelmista oli samoja kuin aikaisemmissa tutkimuksissa. Ongelmiksi koettiin mm. talkootyö, sitoutuneisuus, ajan puute sekä hyödyn toispuoleinen jakautuminen. Uusina ongelmina esiin nousivat markkinointi, yhdistystoiminnan hitaus sekä turvallisuus ja vastuunkanto.</p> <p>Tutkimusta oli mielenkiintoista tehdä ja vierailu pilottikylässä selvensi käsitystä kylämatkailusta. Uskomme työmme edesauttavan organisaatioiden välisen yhteistyön kehittämistä.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Kolmas sektori, kylätutkimukset, kylätoiminta, yhteistyöongelmat</p>		
<p>Sivumäärä</p> <p>44 s. + liitteet 10s.</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>URN</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Jaakko Suvantola</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p> <p>Lomalaidun Ry</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 24.09.2010	
Author(s) Felisa-Maria Bernal & Tytti-Susanna Toivanen		Degree programme and option Tourism	
Name of the bachelor's thesis Experiences of the co-operation problems between the third sector and tourism corporations			
Abstract <p>The purpose of this bachelor's thesis was to examine problems which have arisen when the third sector has been involved in tourism products. The study discusses problems regarding co-operation between the third sector and tourism companies and sales organizations in three pilot villages; Himos, Syvänniemi and Vuonisahti. In this study the third sector refers to various societies based on voluntary work. The commissioner of the thesis was Lomalaidun Ry and the work is a part of a nationwide development programme of tourism projects in rural villages.</p> <p>The research method was qualitative theme interviews carried out in each village in January 2010. Furthermore, one telephone interview and one e-mail interview were conducted. The interviewees were selected by the commissioner and three of them were representatives of the third sector, three of the companies and three of the sales organisations. The interviews were recorded for later transcription and analysis.</p> <p>The main purpose of the research was to assess the problems arising from the co-operation. Hence the operation of the third sector can be developed in the right direction within the nationwide developing project. The first section of the thesis includes a literature review discussing previous research relevant to the purpose of this research.</p> <p>In the results the problems were discussed from the perspective of each representative and listed in a table. The majority of problems identified in the interviews were the same as found in previous studies. The problems included e.g. volunteer work, commitment, lack of time and unequal distribution of benefits. New problems that arose were marketing, slow operation of associations, safety and responsibilities.</p> <p>It was interesting to work with this research and visiting the pilot villages clarified the idea of rural tourism. We believe that our research will help to develop co-operation between different organizations.</p>			
Subject headings, (keywords) The third sector, village studies, village action, problems of co-operation			
Pages 44 p. + app. 10 p.		Language Finnish	
URN			
Remarks, notes on appendices			
Tutor Jaakko Suvantola		Bachelor's thesis assigned by Lomalaidun Ry	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KYLÄYHDISTYKSET KYLÄTOIMINNAN YTIMENÄ	2
2.1	Kylätutkimukset ja kylätoiminta	2
2.2	Kolmas sektori ja sen rooli tutkimissamme pilottikylissä	3
3	LÖYDÖKSIÄ AIKAISEMMIN TEHDYISTÄ TUTKIMUKSISTA	4
4	TUTKIMAMME PILOTTIKYLÄT.....	10
4.1	Himos-kylät	11
4.2	Syvänniemi	13
4.3	Vuonislahti.....	14
5	AINEISTON KERUU JA ANALYYSI	15
5.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	15
5.2	Aineisto ja sen kerääminen	16
5.3	Haastateltavien valinta	17
5.4	Aineiston analyysi.....	17
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	19
6.1	Ongelmat kyläyhdistysten toimijoiden näkökulmasta	20
6.2	Ongelmat yrittäjien näkökulmasta	22
6.3	Ongelmat myyjien näkökulmasta.....	25
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	28
7.1	Esiin tulleet ongelmat verrattaessa aiemmin kohdattuihin ongelmiin	29
7.2	Ongelmat, jotka eivät nousseet esille.....	36
7.3	Uusien ongelmien kohtaaminen.....	37
8	POHDINTA	39
	LÄHTEET	42
	LIITEET	

1 JOHDANTO

Aiheen valinta

Saimme opinnäytetyömme aiheen Lomalaidun Ry:ltä, joka on valtakunnallinen maaseutumatkailun kehittämiseen erikoistunut yhdistys. Yhdistyksen tarkoitus on kehittää maaseutumatkailua lisäämällä tietoa tuotekehityksestä ja matkailuosaamisesta. Yhdistyksen tuolloinen projektipäällikkö Susanna Kulmala lähestyi erästä koulumme lehtoria aiheen tiimoilta. Olimme tuolloin vailla kunnollista opinnäytetyön aihetta, joten tartuimme tarjottuun aiheeseen. Tapasimme Susanna Kulmalan Helsingissä 9.10.2009, jolloin saimme häneltä perehdytyksen tutkimuksen tekoon ja taustatietoja.

Vuonna 1997 Myyntiyhtiö Lomarengas Oy:n perustamisen vuoksi Lomalaidun ry:n tehtäväksi jäi maaseutumatkailun kehittäminen ja tarjonnan monipuolistaminen. Tällä hetkellä se on kehittänyt maaseutumatkailua systemaattisesti EU-rahoitetuilla hankkeilla aina vuodesta 2003 lähtien (Lomalaidun ry 2010). Yksi Maaseutumatkailua tukeva elin on myös Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR. Vuonna 1994 perustetun matkailun teemaryhmän tarkoituksena on ollut kehittää maaseutumatkailua systemaattisesti. Näin ollen sen tavoitteeksi voidaan helposti kiteyttää alueellisten toimijoiden yhteistyöhön kannustaminen yhteisen hyvän vuoksi niin taloudellisesta näkökulmasta kuin kulttuuriperinnön kannalta (Matkailun teemaryhmän toimeksianto vuosille 2009-2011, 2009, 1).

Tutkimuskysymys

Saamamme toimeksianto on osa valtakunnallista teemapohjaista kylämatkailun kehittämishanketta. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tehdä selvitystyö ongelmista ja haasteista, joita tutkimissamme pilottikylissä esiintyy kolmannen sektorin ollessa mukana matkailupalveluita toteuttaessa. Hankkeeseen on ennalta valittu ympäri Suomen 12 pilottikylää kehittämisen ja tarkastelun kohteiksi. Opinnäytetyössämme tarkastelemme niistä kolmea: Himoksen, Syvänniemen ja Vuonislahden kyliä.

Tavoitteenamme on kartoittaa kolmannen sektorin ja matkailuyritysten yhteistyössä ilmeneviä ongelmakohtia, jotta edellä mainituille tahoille voisi tulevaisuudessa luoda yhteiset pelisäännöt joustavamman ja menestyksekkäämmän yhteistoiminnan takaamiseksi. Toimeksiantajamme vastaa yhteisten pelisääntöjen luomisesta pidemmällä tähtäimellä, mutta työmme pohdinta-osiossa tulemme esittämään muutamia omia ajatuksiamme toiminnan parantamisesta.

2 KYLÄYHDISTYKSET KYLÄTOIMINNAN YTIMENÄ

2.1 Kylätutkimukset ja kylätoiminta

Suomessa on maaseudun pienalueisiin kohdistuvia kylätutkimuksia tehty jo yli 80 vuoden ajan, ja varhaisimpien tutkimusten tarkoituksena oli tutkia kyliä ja niiden kultuuria maantieteen, kansantieteen ja historian näkökulmista (Leinamo 2002, 1). Viime vuosina kylätutkimukset ja –hankkeet ovat yhä enemmissä määrin pyrkineet kehittämään, parantamaan ja elävöittämään maaseudun tulevaisuutta. Maaseudun pienalueen rajaaminen oli aikoinaan joissakin tapauksissa ongelmallista, mutta perinteisen käsityksen mukaan haja-asutusalueet ja alle 500 asukkaan taajamat luokitellaan maaseuduksi (Leinamo 2002, 1).

1970-luvun puolivälissä käynnistettyä Helsingin, Oulun, Tampereen, Joensuun ja Turun yliopistojen sekä Vaasan kauppakorkeakoulun hallinnoimaa valtakunnallista Kylätutkimus-76 – hanketta on usein pidetty alkusysäyksenä nykyisille kylätutkimuksille (Hyyryläinen 1994, 37-38). Hankkeen tavoitteena oli mm. tehdä selvitystyö kylien todellisista olosuhteista, edesauttaa kylien verkostoitumista ja yhteistyötä, kiinnittää julkinen huomio kylien ongelmiin ja kehittämismahdollisuuksiin sekä koulutuksen avulla saada kyläläiset aktivoitua muuttamaan elinolojaan haluamallaan tavalla ja ottamaan enemmän vastuuta. Huomattavimpana tutkimusmenetelmänä käytettiin kyläläisten haastattelua. Kriitikoiden mukaan asukkaiden innostaminen elinolojensa parantamiseen onnistui halutulla tavalla, kun taas heille annettu koulutus todettiin epätodelliseksi ja puutteelliseksi. Hankkeen ratkaisevana tuloksena on pidetty sysäystä jatkuvasti kasvavaa kylätoimikuntien perustamisen suosiota kohtaan. (Hyyryläinen 1994.)

Nykyaikana pienissä ja hyvin tiiviissä kylissä kyläläisten oma huoli kylän elinvoimaisuuden ja toimeentulon takaamisesta on saanut itse kyläläisetkin aktiivisiksi. Tämän lisäksi kylätoimintaa tukemaan on perustettu erilaisia valtakunnallisia yhdistyksiä kuten Syty eli Suomen kylätoiminta ry, jonka tehtävänä on edistää ja ylläpitää kylätoimintaa (Kylätoiminta- Suomen kylätoiminta edistää kylien kehittymistä 2010).

Tämä näkyy mm. pilottikylissä, joihin on kyläläisten omalla aktiivisuudella perustettu kyläyhdistyksiä ja saatu tätä kautta kylää elävöitettyä. Nämä kyseiset kyläyhdistykset ja osuuskunnat muodostavat tutkimissamme kylissä niin sanotun kolmannen sektorin, joka on merkittävässä roolissa kylien matkailutuotteiden toteuttamisessa ja markkinoinnissa.

2.2 Kolmas sektori ja sen rooli tutkimissamme pilottikylissä

Julkisen sektorin ja yksityisen sektorin lisäksi voimme puhua niin sanotusta kolmannesta sektorista. Kolmas sektori toimii julkisen ja yksityisen sektorin välimaastossa ja yleensä kolmannen sektorin toiminta perustuu aatteelliselle toiminnalle, yhteisen hyvän saavuttamiselle ja demokraattisuudelle, joten voiton tavoittelemisen ei ole niiden ensisijainen tarkoitus (Kuokkanen 2004, 19). Muun muassa kirjassa ”Mitä yhdistykset välittävät” (Hänninen ym. 2003, 9) mainitaan kolmannen sektorin yhdeksi tärkeimmäksi päämääräksi yksilön hyvinvoinnin edistäminen. Hyvin usein kolmannen sektorin toimintaan liitetään käsite vapaaehtoistyö.

Kaikissa tutkimissamme pilottikylissä toimii useampiakin seuroja ja yhdistyksiä, mutta tärkeimpinä niistä pidetään kyläyhdistyksiä, jotka toimivat niin sanottuina kattojärjestöinä. Useimmissa kylissä kyläyhdistyksen alla toimii lukuisia muita pienempiä yhdistyksiä ja seuroja kuten Martat, urheiluseurat, työväen yhdistykset ja osuuskunnat. Näistä yhdistyksistä kyläyhdistyksiä pidetään niin sanottuna kylänedunvalvojina. Kyläyhdistysten tehtävänä on mm. verkostoida eri yhdistykset kylän kehittämistyöhön, auttaa takaamaan asukkaille kylällä olevien palveluiden säilymistä, pyrkiä edistämään kylän ja sen alueellista matkailua ja saattavat siitä saadut tulot koko kylän hyödyksi. Kyläyhdistyksien tärkein tehtävä on valvoa kyläläisten ja kylän etua. (Kulmala 2009)

Kuten jo aikaisemmin mainitsimme, tutkimissamme pilottikylissä kyläyhdistykset pyrkivät yhdessä muiden kyläläisten kanssa elävöittämään kylää ja sen palveluita. Näiden lisäksi erityisesti kylämatkailun kehittäminen Lomalaitumen valtakunnallisen pilottikylähankkeen myötä on noussut yhdeksi päätavoitteeksi, sillä matkailua lisäämällä kylien elinvoima myös elinkeinollisesti paranee. Matkailijoita ja päivävierailijoita on tähänkin asti pyritty saamaan kylille mm. yhdistyksien ja järjestöjen organisoimilla tapahtumilla. Esimerkiksi kahdessa kylässä on kokeiltu menestyksekkäästi kesäteatteria. Myös erilaiset tapahtumat ovat olleet avaintekijänä kylän aktivoimisessa, esimerkiksi Vuonislahdella joka vuosi järjestettävät Muikkumarkkinat ovat olleet yksi kohokohta ja seurojen tulonlähde.

3 LÖYDÖKSIÄ AIKAISEMMIN TEHDYISTÄ TUTKIMUKSISTA

Halusimme katsoa aihettamme mahdollisimman laajasti eri näkökulmista, joten lähestymme sitä tutkien eri aloilla tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä liittyen kolmannen sektorin mukana oloon palvelutuotteita toteutettaessa. Suurin osa juuri kyseisistä esiintyneistä ongelmista kolmannen sektorin mukana olosta löytyi aikaisempien projektien tai hankkeiden raporteista ja huomasimme kolmannen sektorin toiminnan olevan hyvin vahvalla pohjalla juuri sosiaalipalveluiden tuottamisessa, mistä johtuen tutkimamme aineistot ovat pääsääntöisesti hoiva-alaan liittyviä. Hankkeissa esiin tulleita ongelmia tulemme myöhemmin peilaamaan omassa tutkimuksessamme.

Yleisiä usein havaittuja ongelmia

Ritva Sirkkala (2005) kartoittaa teoksessaan ”Maaseudun palveluaukot ja kolmas sektori” kolmannen sektorin toiminnan reunaehtoja maaseudulla. Sirkkala oli 1990-luvun alkupuolella toiminut Kylä palveluyrittäjänä –hankkeen projektisihteerinä ja kymmenen vuotta hankkeen toteutuksen jälkeen häntä alkoi mietityttämään tarkastelun kohteina olleiden kylien, Eräjärven, Lappeen, Kimingin, Sarjankylä-Erkkilän, Sievinkylän ja Sokojan, sen hetkinen elinvoimaisuus, yhteistyö kunnan kanssa, palvelutarjonta sekä onnistumiset ja epäonnistumiset kylän tavoitteissa.

Vertikaalista maaseutupolitiikkaa – tutkimushanke syntyi kylien tilaa koskevien kysymysten ympärille ja Sirkkalan teos ”Maaseudun palveluaukot ja kolmas sektori” on koottu em. hankkeen aikana kootusta aineistosta sekä ajatuksista ja johtopäätöksistä, joita aineiston pohjalta heräsi. Opinnäytetyömme kannalta kirjan ensimmäinen osa on merkittävämpi, sillä siinä tarkastellaan kolmannen sektorin toiminnan reunaehtoja ja sen toiminnan kehittämistä rajoittavia tekijöitä. (Sirkkala 2005, 1-2)

Sirkkala on jaotellut kolmannen sektorin toimintaa rajoittavat reunaehdot seuraavasti: sosiaalisiin ja kulttuurisiin resursseihin, inhimillisiin resursseihin, poliittis-hallinnollisiin ja taloudellisiin resursseihin (mts. 11). Sosiaalisiin resursseihin lukeutuu kysymys siitä, onko kylällä tarpeeksi aktiivisia, innostuneita ja sitoutuneita ihmisiä kylätoiminnan kehittämiseen. Ilman tämänkaltaisia henkilöitä, kyläläisten keskinäistä luottamusta ja hyvää ilmapiiriä kyläläisten yhteistoimintaa on lähes mahdotonta kehittää. Myös tiedottaminen on tärkeää ja voi koitua sudenkuopaksi, mikäli se ei ole selkeää ja avointa sekä yhdistyksen jäsenten keskuudessa että yhteistyökumppaneiden välillä.

Merkittävää on, että kyläläisillä on samankaltaiset näkemykset palvelujen ja toimintojen kehittämisen suhteen; Sirkkala (2005) mainitsi Sarjankylä-Erkkilässä kyläläisten mielipiteiden asettuneen toisiaan vastaan vuosia kestäneen kyläkoulun lakkauttamisuhan vuoksi. Näin ollen kyläläiset ovat olleet haluttomia osallistumaan kylän yhteiseen toimintaan (mts. 18). Inhimillisistä resursseista puhuttaessa Sirkkala viittaa siihen, että toisinaan yhdistystoiminnan haasteena voi olla henkilöristiriidat; aktiivisimmat ihmiset saattavat polkea alleen vähemmän aktiivisten henkilöiden ideoita ja tukahduttaa muiden innokkuutta aloitteellisuuteen (mts. 18–19). Myös ajankäytön tärkeys nousee esille, sillä yhdistystoiminnan ollessa suurimmilta osin vapaaehtoistyötä, täytyy jäsenillä olla aikaa harrastepohjaiseen toimintaan oman palkkatyön rinnalla (mts. 20–21).

Poliittis-hallinnollisilla resursseilla Sirkkala viittaa siihen, että yhdistysten toiminta voi kärsiä, mikäli jäsenillä, muilla kyläläisillä ja yhteistyökumppaneilla ei ole selkeästi tiedossa toiminnan tavoitteet tai jos työnjaossa on epäselvyyttä, esim. vastuuhenkilöä

ei ole selkeästi nimitetty. Yhdistystoiminnan laajentuessa, esim. verovelvolliseksi muuttuminen, vaatii jäseniltä suuremman panoksen lisäksi juridista tietämystä sekä erityistä huomion kiinnittämistä hallinnollisiin tehtäviin ja vastuuasioihin. (Sirkkala 2005, 21-24)

Yhdistystoiminnan taloudelliseen puoleen liittyviä ongelmia Sirkkalan mukaan ovat mm. verotusoikeuden puuttuminen, riippuvaisuus järjestöjen, kuten RAY:n, avustuksista ja yhdistysten verottaminen. Raha-automaattiyhdistysten rahalliset avustukset ovat usein yhdistyksille elintärkeitä, mutta yksityisten yritysten kanssa kilpailevien yhdistysten on mahdotonta saada RAY:ltä rahallista tukea mahdollisten kilpailutilanteiden vääristymisten vuoksi. Kilpailusäännösten mukaan RAY-avustusten hyödyntäminen on ongelmallista myös toiminnassa, jota kunta ostaa ostopalveluna. Yhdistysten verotuksesta puhuttaessa Sirkkala (2005, 27) toteaa, että tulevaisuudessa aiempaa suurempi osa rekisteröityneiden yhdistysten ja järjestöjen toiminnasta voidaan tulkita elinkeinotoiminnaksi ja näin ollen veronalaiseksi.

Voittoa tavoittelemattomat rekisteröityneet yhdistykset eivät yleensä joudu maksamaan veroa toiminnastaan, mutta toiminnan muuttuessa esim. elinkeinotoiminnan harjoittamiseksi kuvioihin astuu verovelvollisuus sekä alv-velvollisuus. Verotusasiat voivat olla kompastuskivenä yhteistyötoiminnassa kilpailun vääristymisen uhan vuoksi, tai jos on vaikeuksia vetää raja kaupallisen toiminnan ja yleishyödyllisen toiminnan välille eikä ole itsestään selvää, tulisiko toimintaa verottaa vai ei. (Sirkkala 2005, 27-36).

Yhdistysten rajallinen vastuunkanto

Järjestyksessään toisen valtakunnallisen kylätoimintaohjelman, ”Voimaa kuin pienessä kylässä”, tarkoituksena oli kartoittaa kylätoiminnan periaatteita ja voimavaroja, määrittää kylätoiminnan valtakunnallinen strategia sekä luoda toimenpide-ehdotuksia vuosille 2003-2007, joita noudattamalla kylätoiminta vastaisi parhaalla mahdollisella tavalla asukkaiden ja yhteiskunnan tarpeisiin. Työryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä toimi Suomen Kylätoiminta Ry:stä (SYTY Ry) Tuomas Perheentupa, ja työryhmän

muita jäseniä olivat esim. eri kyläyhtymien kyläasiamiehet. Ohjelman pääpaino oli kokonaisvaltaisen kylätoiminnan kehittämisessä alueittain; tarkoituksena ei ollut kaikkien kylien noudattaa ehdotuksia kirjaimellisesti, vaan hyödyntää niistä kutakin aluetta eniten hyödyttävät ja tärkeimmät kohdat. (Voimaa kuin pienessä kylässä – Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007, 2009)

Ohjelmassa esiin nousi ongelma koskien kyläyhdistysten rajallista yhteisöllistä vastuunkantoa vapaaehtoistyöperiaatteen vuoksi. Järjestöjen toimintaa pidetään merkittävänä palvelujen tuottajana esim. julkisen sektorin lakkauttaessa toimintoja ja uudelleen kysynnän kasvaessa. Ohjelman laatimien ehdotusten mukaan yhdistysten asemaa olisi mahdollista parantaa yleishyödyllisten töiden tuottajana verotuksellisin ratkaisuin siten, että samalla se ehkäisisi työttömyyttä kuitenkin aiheuttamatta merkittävää kilpailun vääristymistä tai veropohjan heikkenemistä.

Ohjelmassa ehdotettiin seuraavaa ratkaisua: koska työllistäminen on kallista verojen ja muiden sivukulujen vuoksi, valtion olisi kannattavaa luoda työllisyyden ja työttömyyden väliin välikategoria. Tämä tarkoittaisi sitä, että työttömät työkykyiset henkilöt voisivat työllistyä määrääjäksi kolmannen sektorin tehtävissä, kuten kerhojen ohjaus tai paikallinen luonnonhoito, maksamatta veroja valtiolle tai kunnalle, eikä myöskään työnantaja maksaisi palkan sivukuluja heidän työllistämistään. Näin ollen valtion ei tarvitsisi maksaa ko. henkilöille työttömyysmenoja, mutta kolikon käänttöpuolena he eivät myöskään tuottaisi verotuloja valtiolle työllistyessään. (Voimaa kuin pienessä kylässä – Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007, 2009).

Hyödyn jakautuminen

Kairakari Pirjo (2009) käsittelee puheenvuorossaan ”Mielekkäästi tulevaisuuteen” –seminaarissa kolmannen sektorin toimimista mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisessä yhteistyössä julkisen sektorin kanssa. Puheenvuoronsa loppupuolella Kairakari toteaa, ettei järjestöjen näkökulmasta niitä tulisi hyödyntää ainoastaan alihankintatyön toteuttajana, sillä yhteistyön tulisi olla pikemminkin tasavertaista yhteistyökumppanuutta.

Markkinaperusteinen ostopalvelu-systeemi ei olisi oikea kehityssuunta järjestöjen kannalta, vaan yhteistyöhön tulisi osallistua ennemminkin verkosto-ohjauksen periaatteiden mukaisesti. Puhumme tutkimuksessamme hyödyn jakautumisesta viitatessamme kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten välisen yhteistyön synnyttämän epätaimaisen hyödyn ja edun jakautumiseen. (Kairakari 2009, 1-4).

Markkinoiden ja kilpailujen vääristyminen

Riitta Lukkaroinen (2002) tekemässä gradutyössä ”Vastuunjaon malli vanhusten kotona asumisen mahdollistamiseksi” luvussa kolme käsitellään kotihoidon palveluita kolmannen sektorin näkökulmasta. Tässä kyseissä luvussa mainitaan kolmannen sektorin mukana olon palvelutuotannossa tuovan markkinoita ja kilpailua vääristävän vaikutuksen. Gradutyössään Lukkaroinen mainitsee myös vääristyneet työmarkkinat sosiaali- ja terveydenhoitoalalla, johtuen tukiperusteisesta palkkauksesta, jota raha-automaattiyhdistys (RAY) jakaa. Tämän saman raha-automaattiyhdistyksen tuoman ongelman mainitsee myös Sirkkala (2005, 27–29) omassa teoksessaan.

Lukkaroinen (2002, 40) mukaan nämä kyseiset tekijät vaikeuttavat yritysten kilpailua samoilla markkinoilla. Lukkaroinen mainitsee myös yhdistystoiminnan sijoittumisen isojen asutuskeskusten ulkopuolelle luovan paremman kilpailuvaltin kolmannelle sektorille, sillä näillä taajama-alueilla on yritysten vaikea menestyä. Lukkaroinen mainitsema kilpailun vääristyminen nousi esille myös meidän tutkimuksessamme ja sitä tulemme käsittelemään myöhemmässä vaiheessa hieman laajemmin.

Ammattimaisuuden puute

Kolmas lähde –hankkeen tavoitteena on luoda yhdistyksille ja seuroille ammattitaitoisuutta hyvinvointipalveluiden tarjoajana. Kyseinen hanke ajoittuu ajalle 4.2.2008–31.12.2010. Hankkeessa tuotetaan mm. tutkimuksia ja selvityksiä eri aiheista tukien hankkeeseen osallistuvien kolmannen sektorin edustajien toimintaa, esimerkiksi selvitys ”kulttuuri, -liikunta ja nuorisalojen kolmas sektori hyvinvointipalveluiden tarjoajana”, jonka tuloksista voimme huomata selviä kehittämiskohtia eli toisin sanoen ongelma-kohtia juuri osaamiseen liittyen (Kolmas lähde – tietoa 2010).

Selvitys kolmannen sektorin toimijoiden osaamisesta ja osaamisen kehittämistarpeista hyvinvointipalvelujen tarjoamisessa ja tuottamisessa tehtiin syksyllä 2008 ja julkaistiin huhtikuussa 2009. Tehdyssä tutkimuksessa hankittiin tietoa kyselyn avulla vastaajien mielipiteistä yhdistyksien ja seurojen palvelutoiminnasta, kun taas yhdistyksien ja seurojen puolelta selvitettiin heidän hyvinvointipalvelutoimintaa, osaamista ja sen kehittämistarpeita. Tutkimus suoritettiin kyselylomakkeilla; toiseen kyselyyn vastasivat palvelujen kehittäjät ja suunnittelijat ja toiseen kolmannen sektorin toiminnassa työskentelevät henkilöt. (Kolmas lähde 2009, 15-17).

Selvityksen tuloksista käy ilmi, että suurin osa vastaajista piti oman ydintoiminnan osaamista tärkeimpänä. Kymmenen tärkeintä osaamiseen liittyvää aluetta oli henkilöstön sitouttaminen, palveluiden suunnittelu, asiakasryhmien tarpeiden tunnistaminen, asiakaspalvelu, asiakaspalautteen seuraaminen, palveluiden myynti ja markkinointi, palveluiden tuotteistaminen, fyysinen hyvinvoinnin osa-alueiden tunnistaminen ja palvelutuotantoprosessin kehittäminen.

Tutkimustuloksista voimme huomata, että osa yhdistyksistä vastasi omaavansa vain vähän kyseisten alueiden osaamista. (Kolmas lähde 2009, 22). Tehdyistä selvityksestä huomaamme yhden vaikuttavan tekijän puhuttaessa kolmannen sektorin mukana ollessa palvelujen tuottamisessa, on osaaminen. Kolmannen sektorin on hyvin vaikea lähteä yhteistyöhön tuottamaan tuotetta tai markkinoida sitä, jos avainhenkilöillä ei ole vaadittavaa tietämyksen tasoa.

Listaus ongelmista, jotka ovat esiintyneet aiemmissa tutkimuksissa

- Aktiivisten kyläläisten joukko liian pieni (talkootyö)
- Sitoutuneisuus
- Luottamuksen puute
- Huono ilmapiiri
- Huono tiedonkulku
- Henkilöristiriidat
- Ajankäytön ongelma
- Epäselvyyttä tavoitteissa
- Epäselvä työnjako

- Yhdistysten jäsenten juridinen tietämättömyys
- Epäselkeyttä hallinnollisissa asioissa sekä vastuuasioissa
- Alv-velvollisuus
- Rahoituksen puute

(Sirkkala 2005, 11–36)

- Yhdistysten rajallinen vastuunkanto vapaaehtoistyöperiaatteen vuoksi, jonka vuoksi täytyisi löytää keino työntekijöiden työllistämiseksi

(Voimaa kuin pienessä kylässä – Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003–2007, 2009)

- Hyödyn toispuoleinen jakautuminen

(Kairakari 2009, 4)

- Markkinoiden ja kilpailun vääristyminen

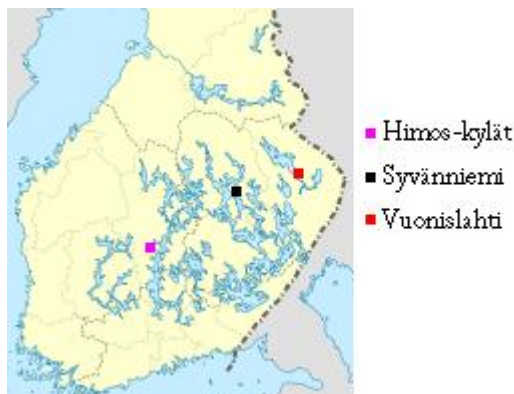
(Lukkaroinen 2002, 40)

- Ammattimaisuuden puute

(Kolmas lähde 2009, 22)

4 TUTKIMAMME PILOTTIKYLÄT

Seuraavaksi esittelemme tutkimistamme pilottikylistä, Himos-kylistä, Syvänniemestä ja Vuonislahdesta, taustatietoja lyhyesti. Suurin osa kyliä koskevista tiedoista on peräisin paikallisten asukkaiden haastatteluista. Haastattelimme yhteensä 9 henkilöä; 3 yrittäjää, 3 myyjää ja 3 kyläyhdistyksen toimijaa. Himos-alueen kylistä esittelemme vain ne, joissa haastattelemamme henkilöt asuvat. Eräs haastattelemistamme myyjistä oli tutkimiemme pilottikylien ulkopuolelta, mutta toimii erään toisen pilottikylän alueella, joka kuuluu myös 12 pilottikylään.

KUVA 1. Tutkimiemme pilottikyliä sijainti

4.1 Himos-kylät

Sammallahti

Puhuttaessa Sammallahdesta ei voida puhua yksittäisestä kylästä, sillä Sammallahden kylä on hyvin pieni, vain noin 7 taloa, mutta sen vaikutusalue on aina ollut suurempi Sammallahden koulun takia, joka lakkautettiin vuonna 2006 (Museo 24- Sammallahden koulu 2010). Kyläläisten puhuessa Yijälästä, tarkoitetaan sillä Sammallahtea, koska toiminnallisesti Yijälän kylää ei ole olemassa. Sammallahti alueeltaan ulottuu Pohjois-Himoksesta Jämsänniemeeseen aina Päijänteen rantamaille asti. Sammallahden alueella sijaitsee Himoksen hiihtokeskus, jonka yhteydessä toimii kauppa, kioski ja pizzeria. Muut palvelut sijaitsevat Jämsän keskustassa, johon matkaa kertyy 7 kilometriä. Lisäksi 9-tien varrella sijaitsee Patalahden St1 – huoltamo. Aukkaita Sammallahden alueella on noin 250 henkilöä.

Matkailutuotteet ja palvelut

Sammallahdella hiihtokeskus Himoksen vaikutus alueelliseen matkailuun on merkittävä, erityisesti talvella. Itse hiihtokeskus tarjoaa laskettelun lisäksi erilaista mökkimajoitusta. Sammallahden alueella aivan hiihtokeskuksen tuntumassa sijaitsee mm. Luomutila Patapirtti, joka tarjoaa ravintolapalveluita ja majoitusta. Kesäisin tilalla valmistetaan luomu-viinejä ja tulevaisuudessa likööreitä. Hieman syrjempänä hiihtokeskuksesta, noin 8 km päässä, sijaitsee riistaravintola Hirvikartano, jonka erityispiirteinä ovat tilan omat kesyt hirvet. Lisäksi Sammallahden alueella toimii Husky-safariyrittäjä. Erilaisia matkailukokonaisuuksia, kuten ohjelmapalveluita ja majoitusta, matkailija voi tiedustella myös HimosCenterissä toimivasta Himosmaailmasta, jonka tehtävänä on markkinoida osakkaitensa palveluita.

Sammallahden seurat ja yhdistykset

Sammallahden alueella tärkeimmäksi yhdistystoimijaksi koetaan Patajoen maamiesseura, joka toimii Patajoen maamiesseuran talolla. Seura tekee yhteistyötä mm. Haapajoen kyläyhdistyksen kanssa. Yhdistystoiminta on ollut hyvin aktiivista; seura on

järjestänyt mm. erilaisia markkinoita ja tanssiaisia. Muita alueella toimivia yhdistyksiä ovat mm. metsästysseurat, Sammallahden kyläyhdistys ja maa- ja kotitalousnaiset seura.

Vekkula

Vekkula on Jämsän kylistä kaikista pienin, ja se sijaitsee noin 22 km Jämsän keskustasta Jyväskylän suuntaan. Tällä hetkellä kylässä on asukkaita arviolta 60–70 henkilöä, mutta kesäisin väkiluku voi lisääntyä jopa 200 asukkaaseen, sillä alueella on paljon kesämökkejä. Kylän palvelutarjonta on erittäin heikko; koulu lakkautettiin 60-luvulla ja viimeinen kauppa sulki ovensa vuonna 1965.

Matkailutuotteet ja palvelut

Varsinaisia matkailuyrityksiä Vekkulassa ei ole, mutta Juhla- ja kokouspalvelu Lindeman Oy järjestää kokous- ja majoituspalveluita hirsitalo Villa Vekkulassa. Kokouksia on yhteensä 130 henkilölle ja yhteismajoitusta 25 henkilölle (Juhla- ja kokouspalvelu Lindeman Oy 2002). Talvisin talossa järjestetään jonkin verran leirikouluja ja paikassa on vierailut myös vekkulalaisten ulkomaalaisia ystäviä.

Vekkulan kyläyhdistys

Vekkulan kyläyhdistys perustettiin noin 10 vuotta sitten. Konkreettisin syy yhdistyksen perustamiseen oli se, että kyläläiset päättivät yhdistää voimansa kylän elävöittämissuhteen. Kyläläiset tahtoivat yhteisvoimin tehdä kylästä mielekkäämmän paikan asua, jotta kyläläiset eivät muuttaisi pois, ja jotta rauhallinen ja kyläläisten tarpeet huomioonottava elinympäristö houkuttelisi myös uusia työikäisiä asukkaita. Tällä hetkellä kyläyhdistykseen kuuluu noin 140 taloutta eli huomattava osa jäsenistä asuu Vekkulan ulkopuolella. Kyläyhdistyksen suurin saavutus on ollut julkaista kylän historiasta kertova kirja sekä dvd. Edellä mainitut projektit toteutettiin osin ulkopuolisen rahoituksen turvin ja osin talkootyöllä. Yhdistys on järjestänyt satunnaisesti matkailullisia tapahtumia, esim. viime talvena metsäajotapahtuman hevosten ja rekien kera. Erilaisiin tapahtumiin yhdistys myös vuokraa teltoja ja muita välineitä.

4.2 Syvänniemi

Syvänniemi on Karttulan kunnassa, 33 kilometriä Kuopiosta länteen päin, sijaitseva noin 450 asukkaan kylä. Kylä rakentui alun perin 1800-luvulla rautaa tuottavan ruukin ympärille, ja kylän historiallinen miljöö pyritään tänäkin päivänä säilyttämään mahdollisimman muuttumattomana (Asu väljästi - tule Karttulaan 2009). Kylällä on oma kauppa ja Kemppeänmäen koulu, joka on tällä hetkellä lakkauttamisuhan alla.

Matkailutuotteet ja palvelut

Kylällä toimii Maaseutuhotelli Eevantalo Ky, joka tarjoaa majoitus- ja kokouspalveluiden lisäksi luonto- ja historiaohjelmia sekä teatteripaketteja Teatteri-Hermanniin. Eevantalo sai vuonna 2008 ELMA Helsingin Maaseutumessuilla InnoElma-kunniamaininnan (Tervetuloa Maaseutuhotelli Eevantaloon 2009).

Muita matkailijoille avoimia nähtävyyksiä kylällä ovat kirkko ja ortodoksinen rukoushuone sekä Syvänniemen entisellä teollisuusalueella sijaitsevat Sourun ruukin savupiippu ja rullatehtaan piippu. Syvänniemen navetta, toiselta nimeltään Hermannitalo, toimii kokouspaikkana, juhlien pitopaikkana sekä Teatteri-Hermannin toimipisteenä.

Syvänniemen seurat ja yhdistykset

Syvänniemen kylätoimikunta aloitti toimintansa vuonna 1980, jonka jälkeen vuonna 1997 se rekisteröitiin vapaaehtoisista kylän asukkaista koostuvaksi yhdistykseksi (Syvänniemen kyläyhdistys ry 2009). Yhdistyksen toimintaperiaate on talkoovoimin järjestää erilaisia vapaa-ajantapahtumia asukkaiden yhteishenkeä vahvistaen ja kyläläisten yhteisiä asioita edesauttaen. Katuvalot ovat konkreettinen esimerkki kyläyhdistyksen aikaansaannoksista. Myös kesäteatteritoiminta on alun perin ollut osa kyläyhdistyksen toimintaa, mutta toiminnan vakiintuessa perustettiin sille oma yhdistys, Teatteri-Hermannin Ry. Muita kylän seuroja ovat mm. Syvänniemen Nousu-Urheiluseura ja Metsästysseura.

4.3 Vuonisolahti

Vuonislahden historia ulottuu aina Ruotsin vallan aikaan. Nykyään tällä pienellä kylällä asukkaita on 250 ja lähin kaupunki Lieksa sijaitsee 27 km päässä. Kylän pienuudesta huolimatta löytyvät sieltä peruspalvelut kuten asiamiesposti ja kylään on myös rautatieyhteys (Harmaajärvi & Lyytikä 1999, 26). Kylällä toimiva kauppa lopetti toimintansa kauppiasparin siirryttyä eläkkeelle, mutta uutta kauppiasta ollaan parhaillaan etsimässä. Vuonislahdella toimi myös koulu, mutta kuntien säästötoimien johdosta se lakkautettiin. Nykyään koulun tiloissa toimii kyläläisten ostama kylätoimintakeskus Kukko Oy. Kylätoimintakeskus hakee vielä kokonaistoimintalinjaansa, mutta sen tarkoituksena on tuottaa terveydenhoitoalan sekä koulutus- ja elinkeinotoiminnan tukipalveluita. Tällä hetkellä Kukon tiloissa toimii postin ja kahvilan lisäksi myös hieroja ja kosmetologi ajanvarauksella. Vuonna 2006 Vuonislahdella aloitettiin asukkaiden toimesta niin sanottu kotikoulu, joka toimi kylätoimintakeskuksen kanssa samoissa tiloissa, mutta tämä kävi taloudellisesti liian raskaaksi ja toiminta jouduttiin lopettamaan keväällä 2008.

Matkailutuotteet ja palvelut

Vuonislahdella matkailu on aina ollut osana kylän historiaa, niinpä on luonnollista, että kylällä on melko paljon matkailutuotteita ja palveluita. Kylälle on tehty mm. oma kylästrategia, jossa määritellään myös matkailullinen painopiste. Tämä painopiste pohjautuu Koliin ja sen alueen luontoon, jota pidetään tärkeänä osana. Luonnon lisäksi kylä painottaa myös kulttuuria, joten sen vaalimiseksi kylälle on rakenteilla taitelijatalo, jolla pyritään säilyttämään alueen kulttuuriperintöä. Eräs tärkeä matkailutekijä on SF-Caravan leirintäalue, jonka vaikutus kesäaikaan on merkittävä sekä mm. seuraavat matkailuyritykset: Kestikievari Herranniemi, Kuivalan islanninhevostalli, Koli Activ O, Paaterin Galleria- kahvila ja loma Pielinen. Lisäksi alueella on monia yrityksiä, jotka tarjoavat erilaista mökkimajoitusta ja ohjelmapalveluita vaelluksista aina kirkkovenesoutuun (Vuonisolahti, matkailuyritykset 2009).

Vuonislahden seurat ja yhdistykset

Vuonislahden kylän pienuudesta huolimatta kyläläiset ovat aktiivisia vaikuttajia, ja se näkyy mm. kylän eri yhteisöjen määrässä. Vuonislahdella koko kylän edunvalvojana ja kattojärjestönä toimii Vuonislahden kyläseura Ry, jonka alla on edustettuna kylän muut järjestöt kuten Martat, Vuonislahden urheilijat Ry ja työväen yhdistys. Kullakin edellä mainitulla seuralla on oma toimialueensa ja toimipaikkansa, mutta silti ne tekevät jatkuvasti tiivistä yhteistyötä mm. eri tapahtumia järjestettäessä ja tiloja vuokrattaessa. Yksi kylän vahvuuksista on myös se, että kylän matkailun liiketoiminnallinen vastuu on siirretty kyläseuralta Osuuskunta Vuonikselle, jonka jäseninä toimivat alueen eri matkailuyrittäjät. Osuuskunnan kautta asiakkaille tuotetaan erilaisia matkailukokonaisuuksia, joiden myynnistä osuuskunta saa tietyn provision.

5 AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Valitsimme tutkimusmenetelmäksemme teemahaastattelun, joka on yksi kvalitatiivisista menetelmistä. Glesne ja Peshkin (1992) toteavat kvalitatiivista tutkimusta käytettävän silloin, kun ei tiedetä, mitä vastauksia odottaa, pyritään ymmärtämään haastattelijan näkökulma ja asioiden merkityksiä (Hirsjärvi & Hurme 2000, 22). Ennen kuin päädyimme valitsemaan teemahaastattelun tutkimusmenetelmäksemme, perehdyimme eri metodeihin, jotka olisivat soveltuneet tutkimusongelman selvittämiseen.

Tutkimuksemme lähtökohtana oli, että emme voineet olettaa, mitä haastateltavat tulevat meille kertomaan. Lisäksi halusimme jättää mahdollisuuden kummallekin osapuolelle täsmentää ja syventää haastattelussa esille tulleita tietoja. Mikäli olisimme suorittaneet haastattelut kyselylomakkeella, otanta olisi ollut hyvin suppea ja haastattelujen henkilökohtaisuus ja mahdolliset ongelmakohdat eivät olisi tulleet vuorovaikutuksen puuttuessa yhtä selkeästi esille. Näiden edellä mainittujen seikkojen takia teemahaastattelumenetelmä sopi parhaiten tutkimusmenetelmäksemme.

5.2 Aineisto ja sen kerääminen

Aloitimme opinnäytetyömme aiheeseen tutustumisen käymällä läpi aiempaa kirjallisuutta ja hankkeita, joissa käsiteltiin kolmannen sektorin haasteita palveluiden tuottajana ja yhteistyökumppanina. Löysimme yhteensä 17 ongelmakohtaa, jotka listasimme sivulla 9.

Teemahaastattelujen teemoiksi valitsimme myyjille ja yrittäjille kylämatkailun, matkailutuotteet ja – palvelut, kyläyhdistyksen sekä kylän hengen. Kyläyhdistysten toimijoiden teemoja olivat em. lisäksi myös julkinen sektori sekä sopimuksellisuus. Syy, minkä takia päädyimme valitsemaan juuri kyseiset teemat, piilee aikaisemmin tutkimassamme aineistossa. Aikaisemman aineiston pohjalta koottu ongelmalista oli hyvin laaja, joten ajattelimme jättää myös teemat hyvin laajoiksi, jotta ongelmat eivät olisi rajattu vain tietylle osa-alueelle. Teimme yhteensä neljä erilaista haastattelurunkoa; yrittäjille teimme oman rungon, samoin kyläyhdistysten toimijoille ja myyjille teimme kaksi eri runkoa erilaisten yritysmuotojen vuoksi (liitteet 1-4). Sähköpostihaastatteluun teimme oman pohjan (liite 5). Lähetimme haastateltaville henkilöille sähköpostitse teemat 11.12.2009, jotta he pystyivät etukäteen pohtimaan aiheita, joiden ympärillä haastattelu pyörisi. Olimme laatineet itsellemme apukysymyksiä, mutta teemahaastattelun luonteen mukaisesti pyrimme sisäistämään kysymykset ja välttämään kysymysten lukemista papereista.

Suoritimme haastattelut Vuonislahdella 7.1.2010, Syvänniemessä 8.1.2010 ja Sammallahdessa 11.1.2010. Puhelinhaastattelun suoritimme erään kyläyhdistyksen toimijan kanssa 18.1.2010. Jouduimme suorittamaan muista teemahaastatteluista poiketen yhden sähköpostihaastattelun erään myyjän kanssa, ja saimme siihen vastauksen 26.1.2010. Kaikki teemahaastatteluihin osallistuneet antoivat luvan keskustelujen nauhoittamiseen myöhempää litterointia ja analyysiä varten. Haastattelut olivat pituudeltaan 1-2 tunnin mittaisia, vapaamuotoista keskustelua ennalta valittujen teemojen pohjalta.

Koimme vierailun tutkimissamme pilottikylissä erittäin mielenkiintoiseksi kokemukseksi. Mielestämme oli tärkeää päästä tutustumaan kyliin paikan päällä ja tapaamaan suurin osan haastateltavista henkilöistä henkilökohtaisesti. Itse emme olleet aiemmin

ns. kylämatkailleet, joten se oli meille siinäkin mielessä uutta. Pääsimme myös yöpymään Maaseutuhotelli Eevantalossa, jossa meitä odotti viihtyisä huone ja vastapaistettu pannukakku. Kaikki haastateltavat henkilöt olivat hyvin ystävällisiä meitä kohtaan ja saimme heiltä myös oheismateriaalia, kuten Vekkulan kyläkirjan ja dvd:n. Ilmapiiri haastatteluiden aikana oli rento eikä keskustelujen nauhoittaminen luonut jännitettä. Annoimme kunkin henkilön haastattelun aluksi kertoa omista taustoistaan ja sen jälkeen keskitimme keskustelun teemojen ympärille.

5.3 Haastateltavien valinta

Saimme toimeksiantajaltamme listan henkilöistä, joita meidän tuli haastatella. Henkilöt oli valittu sillä perusteella, että kukin heistä toimii aktiivisesti kylän matkailun kehittämässä; yrittäjillä on pitkä yritystausta, myyjillä kokemusta aktiivisesta palveluiden ja tuotteiden myynnistä sekä kyläyhdistysten toimijat ovat olleet mukana suunnittelemassa tai tekemässä matkailutuotteita tai matkailuun liittyviä tapahtumia.

Haastattelimme kustakin ryhmästä kolmea henkilöä, joista 5 oli naisia ja 4 miehiä. Kaikki haastateltavat tuntevat hyvin kylämatkailu-käsitteen ja ovat innoissaan ottaneet vastaan tiedon pilottikylä-hankkeeseen pääsystä. Kukin heistä on omalla aktiivisella kylätoiminnallaan pyrkinyt kehittämään kylän palvelutarjontaa ja asukkaiden viihtyvyyttä, ja tulevaisuudessa kylien matkailullinen kehittäminen on kaikille yhteinen päämäärä.

5.4 Aineiston analyysi

Haastatteluiden suorittamisen jälkeen oli vuorossa nauhoitetun tekstin litterointi; pyrimme kirjoittamaan haastattelut mahdollisimman sanatarkasti analysointia varten. Litteroimme yhteensä 8 haastattelua, joista kukin kesti keskimäärin 1,5 tuntia. Tunnin mittaisen nauhoituksen litterointiin kului aikaa noin 6 tuntia. Analyysimenetelmäksi valitsimme laadullisen sisällönanalyysin, sillä tarkoituksenamme oli poimia teksteistä tutkimuskysymystämme koskevat ongelmakohdat (KvaliMOTV 2010).

Litteroimisen jälkeen kävimme kirjallisen materiaalin tarkasti läpi ja alleviivasimme kohdat, joissa ongelmakohtia tuli ilmi. Ongelmakohtien löytäminen oli toisinaan haas-

teellista, sillä haastateltavat eivät aina kertoneet suoranaisesti ongelmista, ja näin ollen jouduimme ns. lukemaan rivien välistä. Huomattava osa esiin nousseista ongelmista oli haastateltavien omaa oletusta, sillä eräs yritys ja myyntiorganisaatio eivät tehneet lainkaan yhteistyötä yhdistysten kanssa, ja osa haastateltavista kertoi, kuinka tietyt seikat voivat hankaloittaa yhteistyötä, vaikka eivät konkreettisesti olleet kyseisiin ongelmiin törmänneet. Ongelmakohtia löysimme 2-6 kappaletta / haastattelu.

Numeroimme kustakin haastattelusta selkeät ja mahdolliset ongelmakohdat, ja kirjoitimme ne puhtaalle paperille ranskalaisin viivoin. Seuraavaksi tarkastelimme tekemiämme listoja ja kokosimme myyjien, yrittäjien ja kyläyhdistysten toimijoiden kertomat ongelmat omiin listoihin. Teimme myös kaksi taulukkoa; toisessa vertasimme ongelmien esiintymistä eri toimijoiden kesken ja toisessa kyläkohtaisesti. Päätimme kuitenkin käyttää työssämme vain ensin mainittua taulukkoa, sillä se havainnollistaa selkeämmin tutkimustuloksiamme (Taulukko 1). Nämä olivat siis pohjustustoimenpiteitä itse analysoinnille, jonka suoritimme seuraavaksi.

Ongelmien jaottelutavaksi valitsimme esiin tulleiden ongelmien kartoituksen eri toimijoiden kannalta; tutkimustuloksissa käymme läpi myyjien, yrittäjien ja kyläyhdistysten toimijoiden haastatteluissa esiin tulleet ongelmat omissa kappaleissaan. Tämän jälkeen teimme uuden taulukon (Taulukko 2), johon teimme kolme kategoriaa: ongelmat, jotka tulivat esiin myös aikaisemmassa aineistossa, ongelmat, jotka eivät tulleet esille tutkimuksessamme sekä uudet ongelmat.

	Myyjä	Yrittäjä	Kyläyhdistys
Sitoutuneisuus	X	X	X
Talkootyö	X	X	X
Huono tiedon kulku	(X)	(X)	
Hyödyn jakautuminen		(X)	X
Rahoituksen puute			X
Ajankäytön ongelma			X
Markkinointi			X
Ammattimaisuuden puute	X	X	
Juridinen tietämättömyys			(X)
Vastuasiat	X		
Alv-velvollisuus	(X)		
Kilpailun vääristyminen	(X)		
Epäselvä työnjako	X		
Henkilöriidat		(X)	
Yhdistystoiminnan hitaus	X		
Turvallisuus ja vastuunkanto		(X)	
Työllistäminen		X	

X = Ongelmakohta

(X) = Mahdollinen ongelma

TAULUKKO 1. Ongelmien jakaantuminen eri toimijoiden kesken.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Teemahaastatteluissa pääpaino säilytettiin yhteistyössä syntyneissä ongelmakohdissa, mikäli haastateltavilla oli omakohtaista kokemusta yhteistyöstä kyläyhdistysten kanssa ja kyläyhdistysten toimijoilla muiden organisaatioiden kanssa, muutoin ongelmat olivat kuvitteellisia. Olemme ottaneet tutkimustuloksissa huomioon myös kuvitteelliset ongelmat.

6.1 Ongelmat kyläyhdistysten toimijoiden näkökulmasta

Talkootyö ja sitoutuneisuus

Kyläyhdistysten toimijoita haastateltaessa talkootyön ongelma nousi esille hyvin voimakkaasti; talkootyö nähtiin jakautuvan hyvin pienelle joukolle ja uusia aktiivisia kylätoimijoita haluttaisiin mukaan yhteistoimintaan. Haastateltavat sanoivat mm: ”*No, jos ihan kylätoiminnasta puhutaan, niin kyllähän se aika pieni on, alle 10 henkilöä, toivois uusia aktiivisia henkilöitä*” ja ”*...meillä väki ikääntyy niin paljon. Sitten näihin talkoo- ja apuhommiin alkaa olla vaikeampi saada väkeä*”. Talkootyön ongelma liitettiin usein sitoutuneisuuteen. Varsinkin tekijämäärän kasvaessa on huomattu, että innokkaita osallistujia on vaikeampi löytää juuri sillä hetkellä tarvittaviin tehtäviin ja kokouksiin, eli kun tekijöitä on enemmän, on vastuuta helpompi välttää. Varsinkin sitoutumista kylämatkailuun toivottaisiin enemmän.

Hyödyn jakautuminen

Tutkimissamme kylissä ongelmaksi nousi myös hyödyn epäoikeudenmukaiseksi koettu jakautuminen kolmannen sektorin ja yritysten välillä. Haastattelussa kyläyhdistysten toimijoiden ja yrittäjien välillä oli helppo huomata juuri tämä kyseinen näkemys; suurin osa yhdistysten toimijoista näki kolmannen sektorin toiminnan tuovan lisää asiakkaita, ja sitä kautta tuloja muille yrittäjille yhdistysten saamatta siitä juuri mitään. Haastattelussa todettiin seuraavaa: ”*Tietenkin se perimmäinen ongelma syntyy siellä yhdistyksen puolella, kun siellä tehdään talkoilla ja sit siellä on joku yritys mukana, niin siinä helposti tulee kysymys, että se yritys rikastuu siinä ennen kaikkea eli saa ne rahat...*” ja ”*... vaikka siitä ei oo itelle mitään haittaa niin rupee tuntumaan, että siitä on toiselle hyötyä*”.

Hyödyn epäoikeudenmukaiseksi koettu jakautuminen nähtiin ongelmana myös kylän yhteistä etua ajattaessa, sillä yhdistyksiltä peritään maksua tilojen vuokrasta, vaikka pidettävien kokouksien tarkoitus on parantaa koko kylän, ja sen asukkaiden etua. Tämä tuo taas hyötyä yrittäjälle ja jättää kyläyhdistyksen hyödyn huomioimatta.

Rahoituksen puute

Pilottikylissä kolmannen sektorin toiminta nojautuu erilaisiin hanke- ja projektirahoitukseen, vain eräässä kylässä on toisinaan otettu riski rahoittaa järjestettävä tapahtuma niin sanotusti omasta pussista. Rahoituksen puute sinänsä koettiin ongelmaksi, sillä se pakottaa kolmannen sektorin pärjäämään omillaan: ”*Nytkin, vaikka tämä hanke on aloitettu toukokuussa ja tehdään tässä vuoden vaihteessa ensimmäinen rahahakemus ja sitä käsittelee TE-keskus, voi odottaa että 4kk, sitten me ollaan vuosi pärjätty omillaan*”. Joten rahoituksen puute ja sen viivästyminen nähtiin yhtenä ongelmana, joka myös rajoittaa yhdistysten yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa.

Ajankäytön ongelma

Yhdistystoiminnan nojautuessa vapaaehtois- ja harrastetoiminnalle on ajanpuute nousnut esiin. Haastateltavien mukaan kukin yhdistyksen jäsen määrittelee itse, kuinka paljon vapaa-aikaa haluavat yhdistystoimintaan käyttää. Ajankäyttöön vaikuttaa myös jäsenten kiinnostus yhdistystoimintaa kohtaan sekä erilaiset elämäntilanteet. Eräs kyläyhdistyksen toimija totesi: ”*...eli aika on aina ongelma.*”

Juridinen tietämättömyys

Erään kyläyhdistyksen toimija on törmännyt tilanteeseen, jossa yhdistyksen jäsenten juridinen tietämys ei ollut riittävää liittyen viranomaisilta haettavaan lupa-asioihin. Se ei varsinaisesti rajoittanut yhteistyötä, mutta toi siihen lisähaastetta, ja näin ollen kyseisen kyläyhdistyksen toimijan mukaan se voi olla ongelma myös muissa tapauksissa. Hän arveli tapahtumanjärjestämiseen liittyvien juridisten seikkojen olevan yhdistysten jäsenille usein tuttuja, mutta erityistilanteissa jäsenet saattavat joutua turvautumaan asiantuntijoiden puoleen, mikä mahdollisesti aiheuttaa yrittäjien puolelta epäluottamusta yhteistyön onnistumiseen mutkattomasti.

Markkinointi

Suurin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että markkinointiyhteistyöhön ei ole panostettu tarpeeksi tai lainkaan, ja näin ollen muutos parempaan tässä asiassa on suuri tulevaisuuden haave. Yhtenäistä ja molempia osapuolia hyödyttävää markkinointikanavaa ei ole osattu luoda. Eräs henkilö totesi haastattelussa: *”Matkailun kannalta markkinointiin ei oo satsattu missään vaiheessa ainakaan liikaa, et se on yks, jota odottaa tältä kylämatkailuhankkeelta”*. Tulevaisuuden odotuksia kysyessämme kävi ilmi myös seuraavaa: *”...saadaan sopivia ohjelmia luotua itse kullekin kylälle, ja saatas jossain vaiheessa markkinoitua niitä yhdessä ulos”*.

6.2 Ongelmat yrittäjien näkökulmasta

Talkootyö, sitoutuneisuus ja huono tiedonkulku

Kaikissa kolmessa pilottikylässä talkootyö, sitoutuneisuus ja tiedonkulku nähtiin isona haasteena kolmannen sektorin kanssa yhteistyötä tehtäessä. Talkootyö ja sen vastuu koettiin usein jakautuvan liian pienelle joukolle, jolloin muodostui huoli siitä, kuinka varmasti yhdistys pystyy jatkossa toimimaan ja takaamaan sen mahdolliset palvelut tai tuotteet, jos yhdistyksen aktiivijäsenet, ”puuhamiehet”, jäävätkin toiminnasta pois kesken kaiken. Haastateltavat sanoivat mm. seuraavaa: *”Aktiivisimmat hoitaa useamman yhdistyksen toimintoja, parinkymmenen hengen aktiivijoukko, pikkaisen porukat vaihtuu ja 2-6 henkeä siellä on, jotka tekee sitä”*.

Haastatteluissa kävi myös ilmi, että uusia yhdistystoimijoita kaivattaisiin, ja tällä hetkellä yhteistyötä heijastaa pelko sen epävarmuudesta juuri talkootyön epätasaisen jaon suhteen. Joten tässä he näkivät selvän ongelmakohdan, joka jarruttaa yhdistysten aktiivista mukanaoloa matkailutuotteita tuottaessa ja markkinoitaessa.

Haastatteluissa esiin nousi myös huoli yhdistystoimijan jaksamisesta talkootyössä oman palkkatyön ohella, mikä vuorostaan heijastui huolena yhdistyksen tuottaman tuotteen tai palvelun toimitusvarmuuteen. Eräs yrittäjä totesi haastattelussa: *”Niin kuin mä sanoin; olin huolissani heidän jaksamisestaan ja se, että jos joutuu olla huolissaan jaksamisesta niin silloin joutuu olemaan myöskin huolissaan toimitusvarmuudesta....”* Luottamuksen puute erityisesti toimitusvarmuuteen heijastui sitoutuneisuuteen, joka

yhdistystoimijan mukana ollessa on suuri haaste. Tämä asia nousi erityisen voimakkaasti esiin nimenomaan yrittäjiä haastateltaessa: *”Niin sen takia mä luotan pikkuisen paremmin yritystoimintaan, koska siellä on kuitenkin paitsi, että siellä on halu siellä on myös pakko. Kun taas yhdistystoiminnassa on halu, mutta ei ole pakkoa niin sieltä luistetaan helpommin pois.”* *”Mutta monessa muussa asiassa mä koen niin, että kun asia on muutettu yritysmuotoon, se on vähän vakavampi asia”*.

Sitoutumattomuus aiheuttaa helposti myös muita haasteita yhteistyössä kolmannen sektorin edustajien kanssa. Esimerkiksi tapahtumia ja tuotteita ei uskalleta markkinoida sen varjossa, jos niitä ei pystytä ehkä sittenkään toteuttamaan. Mitä tulee huonoon tiedonkulkuun, eräs yrittäjä mainitsi, ettei tieto järjestettävistä tapahtumista tai myytävistä palveluista aina kulje yrittäjälle asti. Tiedotuksessa tulisi ottaa huomioon kaikki tahot, ja niihin liittyvät kanavat, kuten sähköposti, Internet ja paikallislehdet.

Hyödyn jakautuminen

Yhdistystoimintaan sijoittaminen koettiin riskinä, sillä ei ole itsestään selvää saada takaisin sijoitettu pääoma voiton kera. Vaikka yrittäjällä mahdollisesti olisikin edellytyksiä yhteistyöhön kyläyhdistysten kanssa, epävarmuus voiton puolelle pääsystä koettiin yhteistyötä rajoittavaksi tekijäksi. Myös hyödyn jakautuminen yrittäjän silmin koetaan toispuoleisena, mikäli yhteistyön toinen osapuoli tavoittelisi ainoastaan rahallista pääomaa. Yrittäjää lainaten: *”Jos yhteistyössä on selkeästi joku taho, joka haluaa kaikki eurot itselleen, niin silloin yhteistyöhön ei kannata liittyä, koska se ei tule pitkällä aikavälillä sujumaan. Mut jos me ollaan sillein, että jokainen on valmis antamaan vähän omastaan, silloin päästään eteenpäin...”*

Ammattimaisuuden puute

Erään yrittäjän näkökulmasta suurin ongelma oli laskutus, sillä yrityksen tehdessä yhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa ’yhden laskun’ – politiikkaa ei ole osattu onnistuneesti kehittää. Ryhmäasiakkaille oli aiemmin kokeiltu tehdä yksi lasku, johon sisältyi esim. yrityksen tarjoama majoitus ja ruokailu sekä yhdistystoiminnan ylläpitämää oheisohjelmaa, mutta rahan siirto toiselta organisaatiolta toiselle osoittautui lähes mahdottomaksi eri alv-osuuksien ja sen hetkisen tilanteen hektisyyden vuoksi. Kysei-

nen yrittäjä kertoi haastattelussa, että hän laskuttaa yrityspalvelunsa omalla laskulla ja yhdistykset oheisohjelmansa omalla laskulla; näin ollen ryhmäasiakkaat saavat monta laskua, mikä ei ole asiakkaan näkökulmasta paras mahdollinen keino ja tähän yrittäjä toivoisikin muutosta tulevaisuudessa. Edellä mainittu ongelma ei kuitenkaan ole syntynyt yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa, vaan on lähinnä peräisin yrittäjän ammattimaisuuden puutteesta laskutusmenetelmiä kohtaan, ja on näin ollen heijastunut yhteistyöhön.

Turvallisuus ja vastuunkanto

Turvallisuus- ja vastuuasiat voivat erään yrittäjän mukaan olla merkittävä epäkohta yhdistystoiminnassa. Yrityksillä on ostettuna vastuu- ja vahinkovakuutukset onnettomuuksien varalta, mutta yhdistystoiminnassa ei ole itsestään selvää, kuka on vastuussa esim. onnettomuustilanteessa ja onko olemassa vakuutuksia, jotka korvaavat syntyneet vahingot. Esille nousi myös kysymys siitä, mikäli yhdistyksellä on vakuutus yhdistystoimintaa varten, niin korvaako se vahingot yhdistyksen tuottamien maksullisten ohjelmopalveluiden aikana? Kaikki turvallisuuteen ja vastuuasioihin liittyvät seikat tulisi olla tarkoin määriteltyjä, jotta yhteistyötä voisi syntyä.

Henkilöristiriidat

Haastatteluissa henkilöristiriitoja ei suoranaisesti nähty ongelmina. Enemmistö yrittäjistä pitää henkilöiden välisiä ristiriitoja yhteistyötä rajoittavana tekijänä, mikäli joukossa sattuisi olemaan joku henkilö, jolla olisi täysin erilaiset mielipiteet. Henkilökoh- taisten näkemysten mennessä ristiin joku yhteistyön kannalta avainasemassa oleva henkilö saattaa jäädä kokonaan pois. Haastatteluissa yrittäjät totesivat mm. seuraavaa: *”Yks on se, että mielipiteet on eri asioista eri ihmisillä erilaisia, niin se aiheuttaa vä- jäjäämättä ongelmia”* ja *”Jotkut voi jäädä jo senkin takia pois, että ei oikein henkilö- kemiaat kohtaa. Tämä on varmasti aina eikä sitä voida joka paikassa välttää, voihan sitä pyrkiä välttämään”*.

Työllistäminen

Eräs yrittäjä ilmaisi huolensa yhdistysten työntekijöiden työllistämistuen lakkauttamisesta ja sen määräaikaaisuudesta. Muutamassa muussakin haastattelussa kävi ilmi, että yhdistykset olivat hyödyntäneet työllistämistukea vaikeasti työllistettävien kyläläisten avustamiseksi, mutta varsinaiseksi ongelmaksi tämän totesi vain kyseinen yrittäjä.

6.3 Ongelmat myyjien näkökulmasta

Talkootyö ja sitoutuneisuus

”Talkoohan on tässä se haaste; se pitäisi pystyä organisoimaan silleen, ettei se tulisi liian suureksi kenellekään. Talkootöiden pitäisi olla mukavia”, totesi eräs myyjä pohdittaessaan yhdistysten talkootoimintaa. Suurin osa myyjistä näki kyläyhdistysten talkootyön ongelmallisena, sillä se useimmiten nojautuu vain muutaman aktiivisimman jäsenen varaan, mikä herättää pelkoa ja epävarmuutta toiminnan jatkuvuuden sekä henkilöiden jaksamisen suhteen. Myyjät eivät pysty varmuudella luottamaan siihen, että toiminta pysyy samanlaisena aktiivijäsenten vaihtuessa tai aktiivijoukon pienentyessä entisestään.

Eräessä haastattelussa tuli ilmi pelko matkailullisen vastuun selättämisestä yrityksen sijaan aatteelliselle yhdistykselle, sillä tällöin yhdenkin henkilön poislähtö voisi romuttaa koko toiminnan. Tämä seikka liittyy voimakkaasti sitoutuneisuuteen. Niin kuin eräs myyjä totesi: *”... Väillä tuntui siltä, että ’vapaaehtoisväki’ tulee ja menee...”*. Jos yhdistystoiminnan jäsenet eivät ole täysin sitoutuneita yhteistyöhön, aiheuttaa se väijäämättä luottamuspulaa siitä, saadaanko tapahtuma, projekti tai hanke toteutettua.

Vastuuasiat ja epäselvä työnjako

Merkittävimpana ongelmana myyjien keskuudessa vastuuasioita koskien esiin nousi vastuuhenkilön määrittäminen. Kyläyhdistystoiminnan ollessa harrastepohjaista toimintaa, täytyisi kuitenkin olla yhteistyöyrityksissä tiedossa henkilö, jonka tavoittaa tilanteesta riippumatta, ja jolla on tarpeeksi tietämystä myös liiketaloudellisista käy

tänteistä. Eräs myyjä sanoi mm. seuraavaa: ”*Mielestäni jonkun porukasta täytyisi olla selkeästi pomo ja vetovastuussa asioista...*”. Suurin osa myyjistä oli sitä mieltä, että usein kyläyhdistyksen jäsenet turvautuvat liikaa harrastepohjaiseen toimintaan, jolloin kukaan ei tunne olevansa päävastuussa.

Eräällä myyjällä oli aiempaa kokemusta epäselkeästä työnjaosta, joka eräässä tilanteessa aiheutti hankaluuksia. Tapahtumassa työnjako ei ollut selkeä, mikä hankaloitti työntekoa ja aikataulussa pysymistä.. Hänen mielestään työn osa-alueet tulisi selkeästi jakaa yhteistyöhön osallistuvien henkilöiden kesken, ja kunkin henkilön tulisi olla tietoinen omista työtehtävistään.

Yhdistystoiminnan hitaus

Eräät myyjät mainitsivat yhdistystoiminnan hitauden olevan selvä haaste yhteistyötä tehtäessä yhdistysten kanssa, sillä yhdistystoiminnan perustuessa harrastepohjalle ei kaupankäynnin frekvenssiä ymmärretä. Markkinointiin, tuotteiden hinnoitteluun ja saatavuuteen liittyvät tiedot pitäisi olla tiedossa välittömästi, kun tuotetta tai palvelua lähdetään myymään eteenpäin. Tässä vaiheessa myyjäorganisaation on muuten hyvin vaikea välittää tuotetta, jos näitä seikkoja ei tiedetä, ja niitä selvittäessä vastausta joudutaan odottelemaan. Haastateltavat sanoivat mm.: ”*Vastaus pitää periaatteessa saada heti eikä joskus*”.

Ammattimaisuuden puute

Haastatteluissa kävi ilmi, että ammattimaisuuden puutetta pidettiin myös yhtenä ongelma-kohtana. Ammattimaisuuden puuttuminen kävi ilmi mm. tuotteiden hinnoittelussa, turvallisuusasioissa, liiketoiminnan kokonaiskuvan hahmottamisessa ja laatu-ajattelussa. Tuotteiden hinnoittelussa ongelmaksi on muodostunut ymmärtämättömyys tuotteen aiheuttamista kokonaiskustannuksista. Tästä johtuen tuotteelle ei osata laskea täsmälleen oikeaa myyntihintaa, joka taas vaikuttaa laatuun ja sen vaihteluun. Myyjää lainaten: ”*...hinta saatetaan laittaa alakanttiin tai vaihtoehtoisesti se hinnoitellaan varmuudeksi yläkanttiin*”.

Turvallisuus on taas tullut esiin käytännön kautta, kun tuotteita ja palveluita on toteutettu. Tässä asiassa samoin kuin laatuksymyksessä eri organisaatioiden näkemykset eivät ole kohdanneet. Kyseiset esille nousseet kohdat liittyvät hyvin tiiviisti liiketoiminnan hahmottamiseen ja näin ammattimaisuuden puuttumiseen.

Huono tiedonkulku

Eräät myyjät totesivat huonon tiedonkulun hankaloittavan tuotteiden tai palveluiden myymistä eteenpäin. Ongelmakohtana nähtiin eritoten tiedon kulkemattomuus kaikille tarvittaville yhdistysten jäsenille, sillä vain aktiivihenkilöiden tietoisuuden ei katsota riittävän. Haastateltavien mukaan tiedon pitäisi kulkea kaikille niille henkilöille, jotka liittyvät mahdollisen tuotteen toteutukseen. Tällöin välttyttäisiin ikäviltä perään kyselyiltä ja tiedusteluilta.

Alv-velvollisuus ja kilpailun vääristyminen

Haastateltavilla ei ollut omakohtaista kokemusta kyläyhdistysten alv-velvollisuuden tai sen puuttumisen vaikutuksesta yhteistyöhön, mutta he kokivat sen pystyvän aiheuttamaan selvän ongelmakohdan, sillä aina ei ole selkeästi tiedossa, mikä on yhdistyksen tuottaman palvelun alv-prosentti tai onko sitä lainkaan käytössä. Yhdistysten yleisimmät alv-veroprosentit ovat: palveluista 22 % sekä liikuntapalveluista ja kulttuuritilaisuuksista 8 % (Vero-Arvonlisävero 2010).

Erään myyjän mielestä alv-velvollisuuden puuttuminen saattaisi vääristää kilpailua yrittäjien kannalta, sillä yhdistykset pystyvät tuottamaan palvelun tai tuotteen halvemmalla, koska alv:tä ei tarvitse maksaa. Kolikon käänköpuolena myyjän näkökulmasta katsottuna yhdistyksien alv-velvollisuuden puuttuminen tuo myyjälle edun ostaa tuotetta halvemmalla, jolloin katetta saadaan enemmän.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Teimme taulukon ongelmien vertailun helpottamiseksi (taulukko 2). Taulukossa olemme jakaneet ongelmat kolmeen eri sarakkeeseen; ensimmäisessä sarakkeessa ovat ongelmat, jotka olivat samoja kuin aikaisemmin tutkimassamme materiaalissa, seuraavassa on ongelmat, joita ei tullut esiin tutkimuksessamme ja viimeisessä uudet ongelmat.

Samat ongelmat kuin aikaisemmassa aineistossa	Ongelmat, jotka eivät nousseet esille	Uudet ongelmat
Sitoutuneisuus (Sirkkala 2005, 11–12)	Huono ilmapiiri (Sirkkala 2005, 13)	Markkinointi
Aktiivihenkilöiden vähäinen määrä (talkootyö) (Sirkkala 2005, 11–13)	Epäselvyys tavoitteissa (Sirkkala 2005, 22)	Yhdistystoiminnan hitaus
Huono tiedon kulku (Sirkkala 2005, 17)	Luottamuksen puute (Sirkkala 2005,13)	Turvallisuus ja vastuunkanto
Hyödyn jakautuminen (Kairakari 2009, 4)		
Rahoituksen puute (Sirkkala 2005, 27–28)		
Ajankäytön ongelma (Sirkkala 2005, 21)		
Ammattimaisuuden puute (Kolmas lähde 2009, 22)		
Juridinen tietämättömyys (Sirkkala 2005, 23–24)		
Vastuuasiat (Sirkkala 2005, 23–24)		
Alv-velvollisuus (Sirkkala 2005, 29–31)		
Kilpailun vääristyminen (Lukkaroinen 2002, 40)		
Epäselvä työnjako		

(Sirkkala 2005, 22)
Henkilöristiriidat (Sirkkala 2005, 18–19, 21)
Työllistäminen (Voimaa kuin pienessä kylässä 2009)

TAULUKKO 2. Ongelmien listaus.

Teemahaastatteluita suorittaessamme havaitsimme kyläyhdistysten toimijoiden ja myyjien sekä yrittäjien välillä vallitsevan vankan luottamuksen ja ystävyyden, minkä vuoksi ongelmakohtia oli melko vaikea saada esille. Toisinaan tarkennuskysymystä kysyessämme vastaus oli ristiriidassa alkuperäisen kanssa. Mielestämme tämä mahdollisesti johtui siitä, että henkilöä alkoi kaduttaa aiemmat sanomisensa, vaikka ne olisivatkin olleet totta.

Näin kävi erään haastateltavan kanssa puhuessamme hyödyn epätasaisesta jakautumisesta kyläyhdistyksen ja muiden organisaatioiden välillä. Aluksi hän sanoi hyödyn jakautuvan epätasaisesti, sillä hän katsoi yhdistysten saavan etuja itselleen antamatta omaa panosta yhteistyöhön, mutta myöhemmin vakuutti, ettei hyöty jakaudu epätasaisesti. Toisinaan haastateltavat ikään kuin olivat sanomaisillaan jotain, mutta muuttivatkin mielensä viime hetkellä. Edellä kuvailtuja epäselviä ongelmakohtia emme ottaneet laskuihin tutkimustuloksia kertoessamme.

Tutkimuksessamme kyläyhdistysten toimijat mainitsivat eniten ongelmia. Emme olleet yllättyneitä tutkimustuloksestamme, sillä perehdyttyämme aikaisempiin tutkimuksiin, pistimme merkille ongelmien liittyvän hyvin pitkälti talkootyöhön ja siitä aiheutuviin tekijöihin, kuten sitoutuneisuuteen, tiedonkulkuun, ajanpuutteeseen yms.

7.1 Esiin tulleet ongelmat verrattaessa aiemmin kohdattuihin ongelmiin

Seuraavaksi käymme läpi taulukossa 2 jaotellut ongelmat yksityiskohtaisemmin. Aineistoa tulkitessamme huomasimme esille nousseiden ongelmakohtien olevan kolmea

lukuun ottamatta samoja, joita olimme löytäneet jo aikaisemmin toteutetuista hankkeista ja julkaistusta kirjallisuudesta.

Talkootyö ja sitoutuneisuus

Sirkkalan (2005, 11–13) mukaan kolmannen sektorin toimintaa voi rajoittaa talkootyöporukan liian vähäinen määrä ja riittämätön sitoutuneisuus, mikä tuli ilmi kaikkia toimijoita haastatellessamme. Tutkimissamme kylissä toivottiin uusia jäseniä, jotka toisivat samalla uusia näkökulmia ja uutta puhtia yhteistoimintaan. Yhdistystoiminnan ollessa harrastepohjaista talkootyötä jäsenten sitoutuneisuutta on vaikea määritellä, sillä he eivät ole riippuvaisia yhdistyksen menestyksestä, ja harvoin yhdistyksessä toimiminen on heidän elämässään tärkeysjärjestyksen kärkipäässä. He toimivat usein yhdistyksissä oman työn, perheen ja muiden harrastusten ohella, joten heiltä ei edes voi odottaa täysipäiväistä sitoutumista, toisin kuin yrittäjiltä, jotka saavat elantonsa omasta yritystoiminnastaan ja näin ollen ovat hyvin sitoutuneita.

Edellä mainittu on mielestämme suuri haaste mutkattomalle yhteistyölle, sillä yhdistystoiminta ei saa olla liian sitovaa eikä kasautua vain muutaman henkilön harteille. Yhteistyötä tuskin syntyy, jos yhdistysten toimijat itsekin ovat sitä mieltä, ettei jäsenten sitoutuneisuus ole riittävää.

Huono tiedonkulku ja henkilöristiriidat

Myös huonohko tiedonkulku nousi esiin mahdollisena ongelmana myyjiä ja yrittäjiä haastatellessa. Sirkkalan (2005, 17) teoksessa huonoa tiedonkulkua pidetään yhteistyötä rajoittavana tekijänä etenkin, jos kyseessä ovat taloudellisesti merkittävät toimet. Hänen mielestään avoin tiedonkulku on avain myös uusien aktiivijäsenten hankkimiseen.

Tiedonkulkua pohtiessamme päädyimme siihen, että tiedotuksen yhdistyksiltä yrityksille pitäisi sujua jouhevasti, jotta matkailutuotteita tai tapahtumia voitaisiin näin markkinoida asiakkaille paremmin. Tiedon pitäisi myös tavoittaa oikeat henkilöt, jotka oleellisesti liittyvät asiaan. Esimerkiksi saimme käsityksen, että joissakin kylissä tiedotus on hieman hataralla pohjalla ja se hoidetaan osittain suullisesti henkilöltä henki-

lölle, kokouksista ilmoitetaan soittelemalla, tekstiviesteillä tai satunnaisesti kohtamalla. Näemme huonon tiedonkulkuongelman johtuvan organisoinnin puutteesta. Henkilöristiriidat nähtiin useimmissa haastatteluissa mahdollisina ongelmina, mutta kukaan ei niihin ollut konkreettisesti törmännyt. Sirkkala (2005, 18–19) näkee yhdistysten aktiivisempien henkilöiden, ns. tulisielujen, mahdollisesti polkevan alleen yhdistyksen hiljaisimmat jäsenet, mikä aiheuttaa sen, ettei tällöin toisten jäsenten ideoita pystytä välttämättä hyödyntämään. Tutkimissamme kylissä edellä mainittu ongelma ei tullut esille, sillä arvelemme haastateltavien ystävyys-suhteiden vaikuttavan asiaan. Mikäli haastateltavat henkilöt eivät olisi olleet ns. hyvää pataa keskenään, olisi ongelma todennäköisesti noussut esille selkeämmin.

Juridinen tietämättömyys ja ammattimaisuuden puute

Juridinen tietämättömyys tuli esille erästä kyläyhdistyksen toimijaa haastatellessa, mutta se olisi saattanut tulla konkreettisemmin esille myös muissa haastatteluissa, mikäli yhdistykset tekisivät tiiviimpää yhteistyötä yritysten kanssa, ja joutuisivat suuremmissa määrin tekemisiin liiketoimintaan liittyvien seikkojen kanssa. Tähän mennessä kaikki olivat saaneet avun Googlestä tai toiselta henkilöltä, mutta ammattilaisten puoleen ei ollut kenenkään tarvinnut kääntyä. Sirkkalan (2005, 23–24) mukaan yhdistysten jäsenten juridisen tietämyksen ja osaamisen tulisi vastata yhdistystoiminnan tasoa. Mielestämme yhdistyksen vahvuutena olisi lakimiesjäsen tai vaihtoehtoisesti sopimus avunsaamisesta lakiasioihin ammattilaiselta.

Haastateltavien myyjien keskuudessa yhdeksi selväksi ongelmakohtaksi nousi kolmannen sektorin toimijoiden ammattimaisuuden puute yhdistyksen ollessa mukana yhteistyötoiminnassa. Tämä sama ongelma tuli esiin Kolmas Lähde -hankkeessa tuotussa selvityksessä koskien kolmannen sektorin toimijoiden osaamista ja osaamisen kehittämistarpeita (Kolmas lähde 2009, 22). Yllätykseksemme myös yrittäjän ammattimaisuuden puute tuli esille. Kyseinen asia nousi esiin yrittäjän puhuessa yrityksensä laskutusjärjestelmän hankaluudesta; yrityksen ja yhdistyksen tarjoamia palveluita ei ole osattu laskuttaa samalla laskulla.

Näemme yhdistystoiminnan vahvuutena sen, että yhdistyksissä on usein monen eri alan osaajia, mutta se voi koitua myös sudenkuopaksi, jos toimintaa ei osata keskittää

jäsenten vahvuusalueisiin. Emme usko ammattimaisuuden puutteen radikaalisti rajoitettavan yhdistysten yhteistyötä yritysten kanssa, sillä useimmiten parhaiten oppii itse tekemällä ja ottamalla asioista selvää. Virheitä ei pidä pelätä, mutta ei kuitenkaan pidä ottaa suuria riskejä tietämättömyyden vuoksi, mikäli toiminnalla on huomattavia taloudellisia vaikutuksia. Mitä tulee yrittäjän ammattimaisuuden puutteeseen, näemme sen tuovan lisähaastetta jokapäiväiseen yritystoimintaan. Pahimmassa tapauksessa laskutuksen ongelma saattaa aiheuttaa myös suuria taloudellisia tappioita.

Kilpailun vääristyminen ja alv-velvollisuus

Tutkimuksessa ”Vastuunjaon malli vanhusten kotona asumisen mahdollistamiseksi” käsitellään kotihoidon palveluita kolmannen sektorin näkökulmasta. Kyseissä tutkimuksessa mainitaan kolmannen sektorin mukana olon palvelutuotannossa tuovan markkinoita ja kilpailua vääristävän vaikutuksen (Lukkaroinen, R. 2002. s. 40). Haastattelussa eräs myyjä mainitsi tämän saman asian mahdollisena ongelmana yhteistyötä tehtäessä kolmannen sektorin kanssa. Yleensä kolmannen sektorin toimintaa syntyy kaupunkikeskusten ulkopuolelle, jossa yritystoiminta ei ole kannattavaa, ja jossa myöskään julkisen sektorin toiminta ei pysty kattamaan palvelutarjontaa. Tämä luo kilpailuetua yhdistyksille, mutta samalla yhdistyksille myönnettävät tuet henkilöiden palkkaamiseen vääristävät työmarkkinoita.

Kilpailun vääristymisen yhteydessä eräs myyjä mainitsi alv-velvollisuuden olevan uhkana muille yritystoimintaa harjoittaville tahoille, mikä tuli esille myös Sirkkalan teoksessa (2005, 29–31). Sirkkala mainitsee arvonlisäverotuksen olevan kytkettynä tuloverotukseen. Yhdistystoiminnan katsotaan olevan arvonlisäverollista toimintaa, mikäli toiminta on säännöllistä elinkeinotoimintaa ja yleisillä markkinoilla kilpailevaa.

Yleishyödyllisen toiminnan, kuten huvitilaisuuksien ja arpajaisten, katsotaan olevan verotonta toimintaa. Kyseistä myyjää haastatellessamme meille muodostui mielikuva, että yhdistysten jäsenet eivät itse aina ole tietoisia, onko heidän toimintansa arvonlisäverotuksen alaista toimintaa. Tästä johtuen voi yhdistystoimintaan heijastua epäammattimainen kuva, joka saattaa taas vaikuttaa asiakkaiden ostopäätökseen.

Hyödyn jakautuminen ja rahoituksen puute

Kairalahden seminaariaineistossa esiin tullut hyödyn jakautumiseen liittyvä ongelma tuli esille tutkimuksessamme erilailla kuin olimme odottaneet; aineistossa mainittua alihankintatyötä ei nimittäin tutkimissamme kylissä ollut (Kairakari 2009, 4). Haastatteluissa kyläyhdistysten edustajat näkivät hyödyn jakautuvan epätasaisesti yrittäjien ja yhdistysten välillä, sillä esimerkiksi yhdistyksen talkootyöllä tekemä tapahtuma saat- taakin tuoda asiakkaita muille tahoille ilman yritysten omaa panosta asiaan.

Näemme asian hankalana, sillä tilannetta tarkasteltaessa asiakkaan näkökulmasta asi- akkaat yleensä haluavat saada matkailukokemuksestaan maksimaalisen hyödyn, joten he usein pyrkivät hyödyntämään myös kylän muita palveluita. Näin ollen saattavat muutkin tahot kuin panostuksensa antaneet yhdistykset hyötyä järjestetyistä tapahtu- mista tai matkailupalveluista ilman omaa panostustaan. Täytyisi ottaa huomioon, että kaikki eivät aina pysty osallistumaan toimintaan tasapuolisesti, mutta pidemmällä täh- täimellä osapuolten työpanosten tulisi olla kutakuinkin tasapainossa.

Yhtenä ongelmana nousi haastatteluissamme esille rahoituksen puute. Kyseinen on- gelma oli meille tuttu jo Sirkkalan (2005, 27–28) teoksesta, jossa hän esittelee mm. RAY:n tarjoamia avustusmahdollisuuksia. Toimijoita haastatellessamme ei käynyt ilmi, onko kyseistä RAY:n avustusta saatu, mutta esimerkiksi työllistämistukea oli osattu hyödyntää useammassakin kylässä. Rahoituksen puutteella meidän tutkimuk- sessamme tarkoitettiin enemmänkin julkiselta sektorilta saatuja avustuksia, joita sääs- tötoimien johdosta on nykyaikana entistä vaikeampi saada sekä yhdistysten omaa pää- omaa.

Kylissä koettiin projekteihin haettujen rahoitusten järjestyvän suhteellisen helposti, vaikka rahahakemuksien käsittelyssä kuluukin aikaa. Vain yhdessä kylässä oli toimin- taan sijoitettu yhdistystoimijoiden omaa pääomaa, jotta projekti oli saatu toteutettua ilman tietoa siitä, saadaanko sijoitusta ikinä takaisin. Rahoituksen puute varjostaa usein markkinoinnin toteuttamista, tapahtumien järjestämistä ja työntekijöiden palk- kaamista. Olipa toiminta yhdistys- tai yritystoimintaa, kaiken perustana toimii rahoitus ja sen takaaminen pidemmäksi aikaa.

Vastuuasiat ja epäselvä työnjako

Myyjiä haastatellessa kävi selkeästi ilmi, että he pitivät yhdistysten vastuuhenkilön määrittämistä ongelmallisena, mikä tuli ilmi myös Sirkkalan teoksessa. Myyjien mielestä yhdistystoiminnan ollessa lähinnä vapaaehtoistoimintaa, päävastuuta ei kukaan halua kantaa, ja näin yhteistyön tekeminen on hankalaa, jos kukaan ei selkeästi johda toimintaa yhdistyspuolella.

Edellä mainittuun ongelmaan liittyy myös sitoutumattomuus siinä mielessä, ettei harrastepohjainen toiminta sido jäseniään ja jäsenet saattavat usein vaihtua. Tällöin myös vastuuhenkilö saattaa usein vaihtua ja uuden henkilön perehdyttäminen vie aikaa, ja hänen toimintatapansa saattavat poiketa huomattavasti edeltäjänsä tavoista.

Myyjien näkökulmasta vastuuhenkilön määrittäminen ja hänen sitoutuneisuus tehtäviinsä ovat erittäin tärkeitä seikkoja yhteistyön syntymisen ja toimivuuden kannalta. Vastuuhenkilöllä tulisi olla laajaa tietämystä käytännön asioiden lisäksi juridisista ja liiketoiminnallisista asioista. Kyläyhdistyksen toimijoita haastatellessamme saimme sellaisen vaikutuksen, että ainakin hallitukseen kuuluvat jäsenet ovat hyvin vastuuntuntoisia. Mikäli yhdistyksissä päävastuun ottaminen koetaan liian suurena taakkana, ehkäpä sen voisi yrittää jakaa muutaman henkilön harteille. Vastuuhenkilöiden määritteleminen liittyy vahvasti seuraavaan esille tulleeseen ongelmaan; epäselvään työnjakoon. Ilman vastuunjakoa syntyy epäselvä työnjako.

Kuten Sirkkala aineistossaan mainitsee, voi epäselvä työnjako aiheuttaa ongelmia yhdistyksen toimintakyvyssä ja työn laadussa. Teoksessaan hän kertoo, kuinka työnjako pitäisi osata organisoida tasaisesti kaikille järjestön aktiivijäsenille, jotta taakka ei kasvaisi liian suureksi kenellekään ja yhdistystoiminta olisi määrätietoista. Tämä koskee niin arkipäivän rutiinihommia kuin järjestettäviä isompia kokonaisuuksia. Keinon, jolla työosan liiallista kerääntymistä yhdelle henkilölle voidaan ehkäistä, toi Sirkkala teoksessaan hyvin esille. Hänen mukaansa pelkän henkilökohtaisen pyynnön tai kysymisen esittäminen on hyvä keino saada ihmisiä aktivoitumaan yhteiseen toimintaan.

Sama asia oli huomattu eräässä tutkimusessamme pilottikylässä, jossa henkilökohtaisen pyynnön esittäminen oli huomattu olevan paras keino saada kyläläiset mukaan yhteiseen toimintaan. Tällöin henkilöt tuntevat itsensä tärkeiksi ja heillä on tunne, että heidän tekemäänsä työtä arvostetaan.

Kyläläisten aktivoimisesta huolimatta nousi epäselvä työnjako ongelmana esiin myös meidän tutkimuksessamme. Eräs myyjä koki epäselvän työnjaon haittaavan yhteistyötä esimerkiksi tapahtumissa, sillä vastuuhenkilöiden määrittäminen koettiin puutteelliseksi. Ongelma aiheuttaa vääjäämättä epätietoisuutta toimijoiden parissa, mikä taas johtaa toiminnan hidastumiseen ja mahdollisiin virheisiin. Keino välttää ongelma on hyvä suunnittelu ja organisointi.

Yhdistyksissä tulisi miettiä tapauskohtaisesti, miten tapahtuma järjestetään, ketkä haluavat olla mukana toiminnassa, miten vastuualueet jaetaan, kuka vastuuta haluaa ottaa ja ennen kaikkea kuka sen pystyy kantamaan. Kun vastuualueet on selvästi jaettu, tulisi niistä tiedottaa riittävän hyvin, jotta oikeat vastuuhenkilöt saavat jatkossa oikeaa heille kohdistettua informaatiota.

Työllistäminen ja ajankäytön ongelma

”Voimaa kuin pienessä kylässä” – ohjelmassa (2009) esitettiin vaikeasti työllistyvien kyläläisten työllistämiseksi seuraavaa ratkaisua: työttömät työkykyiset henkilöt voisivat työllistyä määrääjäksi kolmannen sektorin tehtävissä maksamatta veroja valtiolle tai kunnalle, eikä myöskään työnantaja maksaisi palkan sivukuluja heidän työllistämistään.

Keskustellessamme työllistämistä haastateltavien kanssa kävi ilmi, että työntekijöiden palkkaaminen on ollut vähäistä tutkimme pilottikyläiden yhdistyksissä viime aikoina; eräässä yhdistyksessä oli yksi henkilö palkkalistoilla ja toisessa satunnaisesti hankkeiden puitteissa. Yhdistykset olivat kuitenkin aiemmin työllistäneet työntekijöitä työllistämistukien avulla mm. kyläavustajan ja kylätalonmiehen tehtävissä.

Eräs yrittäjä mainitsi ongelmakohtana työllistymisen yhdistyksissä, mutta epäselväksi jäi, oliko hänen mielestään ongelman ydin työllistämistukien myöntäminen vain määrääjäksi, ensi vuonna voimaan tuleva lakimuutos koskien työllistämistukien myöntä-

mistä yhdistyksille ja säätiöille vai kenties jokin muu. Kysyimme kyseiseltä yrittäjältä myöhemmin tarkennusta vastaukseensa sähköpostitse, mutta asian ydin jäi edelleen puuttumaan.

Useiden henkilöiden haastatteluissa kävi ilmi, että yhdistystoimintaan luotettaisiin enemmän, mikäli se ei perustuisi ainoastaan harrastepohjalle, mutta kenelläkään ei ollut visiota, kuinka asian voisi käytännössä korjata. Me pidämme merkittävänä apuna työllistämistukien myöntämistä, jotta myös kolmas sektori voi työllistää henkilöitä, mutta samalla yhdistystoiminta menettää omaa identiteettiään, ellei toimi vapaaehtoisperiaatteella. Työllistämisen myötä kolmannen sektorin toiminta mahdollisesti muuttuu enemmän yritysmäiseksi ja tällöin yritysmuodon vaihtaminen saattaisi tulla kysymykseen. Hienoa olisi, jos kyläyhdistys pystyisi työllistämään mahdollisimman monta kyläläistä, mutta samalla vapaaehtoisten rooli pysyisi myös merkittävänä.

Mitä tulee ajankäytön ongelmaan, tutkimuksessamme se tuli esille hyvin pääpiirteisesti. Useat kyläyhdistyksen toimijat mainitsivat ajanpuutteen olevan ongelma, kuten se on monessa muussakin yhteydessä. Uskomme ajankäytön ongelman olevan ratkaistavissa hyvällä organisoinnilla ja jokaisen tulisi valita itselleen sopivimmat toiminta-alueet. Nykyään ympäristön painostuksesta johtuen ihmiset saattavat ottaa liian paljon vastuutehtäviä harteilleen eivätkä loppupeleissä ehdi panostaa niihin. Olisi tärkeää miettiä myös omaa henkistä hyvinvointia ja jättää aikaa myös itselleen.

7.2 Ongelmat, jotka eivät nousseet esille

Kuten taulukosta 2 käy esille, tutkimuksessamme ei noussut esille kolmea ongelma-kohtaa, joihin törmäsimme aikaisemmin Sirkkalan (2005, 13, 22) materiaalissa. Nämä kyseiset ongelmat olivat: huono ilmapiiri, epäselvyys tavoitteissa ja luottamuksen puute. Seuraavaksi pohdimme hieman syvemmin, minkä takia ongelmat eivät mahdollisesti esiintyneet tutkimissamme pilottikylissä.

Vieraillessamme kylissä huomasimme ilmapiirin asukkaiden välillä olevan hyvä. Mielestämme hyvään ilmapiiriin vaikuttaa kylän pienuus, joka tuo asukkaat yhteen mm. tapahtumien ja talkoiden muodossa, ja näin vahvistaa kyläläisten yhteenkuuluvuuden tunnetta. Näin ollen huonoa ilmapiiriä ei ollut missään vaiheessa muodostunut, sillä

asukkaat kokivat kylätoiminnan tuovan hyötyä jokaiselle. Asukkaiden vahva yhteenkuuluvuuden tunne taas luo luottamusta kylän eri toimijoihin yrittäjistä kolmanteen sektoriin. Tämän johdosta luottamuksen puute ei noussut esiin haastatteluissamme. Eräskin yrittäjä totesi luottavansa kylän kyläyhdistykseen, sillä hän tunsu henkilökohtaisesti kylällä aktiivisesti vaikuttavat toimijat.

Ilman luottamusta ei mielestämme mikään yhteistyö voi jatkua pitkäjänteisesti, ja tämä koskee kaikkia organisaatioita ja tahoja, luottamus on kaiken pohja. Haastattelujen pohjalta saimme käsityksen, että useat kyläläiset ovat asuneet kylällä koko elinikänsä ja kyliin on muuttanut jonkin verran myös paluumuuttajia, joten kyläläisten välisen ystävyuden juuret ovat vahvat. Kyläläiset ovat ottaneet myös uudet asukkaat avoimin mielin vastaan, joten siinäkään kukaan ei maininnut epäkohtaa.

Mitä tulee tavoitteiden epäselvyyteen, haastatteluissamme kävi ilmi, että esimerkiksi Vuonislahdella oli tehty oma matkailustrategia, jonka avulla on pystytty luomaan selvät tavoitteet niin matkailulle kun elinkeinon kehittämiseksi, ja näin vältetty tavoitteiden epäselvyys. Myös muissa kylissä oli asukkaiden ja toimijoiden mielipiteet kylän keittämisestä hyvin samalla viivalla, mikä luo pohjan yhteisten tavoitteiden luomiselle. Tosin ainahan kaikkien ihmisten todellisia mielipiteitä ei voi tietää, kuten haastattelijatkkin sanoivat, ellei niitä tuoda esille.

7.3 Uusien ongelmien kohtaaminen

Tutkimuksessamme uusina ongelmina esiin nousivat markkinointi, yhdistystoiminnan hitaus sekä turvallisuus ja vastuunkanto. Suurin osa kyläyhdistysten toimijoista odottaa panostuksen markkinointiin kasvavan tulevaisuudessa, sillä tähän saakka se on ollut useimmissa kylissä lähes olematonta. Kyläyhdistysten toimijat toivoisivat kylän houkuttelevuuden markkinoinnin olevan tulevaisuudessa enemmissä määrin kylän ulkopuolista markkinointia, jotta matkailijoita tulisi ympäri Suomen ja myös ulkomailta. Eräässä kylässä julkaistaan kylän ulkopuolellekin suunnattua kylälehteä, mikä edesauttaa kylän tunnettavuutta ja toimii eräänä markkinointikanavana.

Haastatteluissa kävi ilmi, että useat kyläyhdistysten toimijat toivoisivat kylien välisen yhteistyön tiivistyvän, jotta kylät pystyisivät tarjoamaan esim. rengasmatkoja ja markkinoimaan niitä yhteisvoimin. Erään kyläyhdistyksen toimijan mukaan markkinoinnin päävastuuta ei ole varsinaisesti kenelläkään, mikä on yksi markkinointiin liittyvistä ongelmista. Uskomme markkinoinnin ongelmaan liittyvän kiinteästi myös rahoituksen puutteen, sillä lentolehtisten, julisteiden jne. suunnittelu ja painaminen vaativat pääomaa. Yhdistysten toimijoilla ei välttämättä ole omakohtaista kokemusta markkinoinnin suunnittelusta ja toteuttamisesta, joten tässä tapauksessa heidän tulisi todennäköisesti löytää joku ulkopuolinen henkilö avuksi. Yhdistystoiminnan laajentuessa voisi olla paremmat edellytykset markkinoinnin toteuttamiseen.

Toisena uutena ongelmana liittyen yhdistyksien kanssa tehtyyn yhteistyöhön mainittiin yhdistystoiminnan hitaus. Yhdistystoiminnan hitaus nousi esille eräiden myyjien haastatteluissa, sillä nämä myyjät kokivat yhteistyön yhdistyksen ja myyntiorganisaation välillä olevan hidasta heidän myydessä yhdistysten palveluita eteenpäin. Ongelman ytimenä pidettiin sitä, ettei oleellisia tietoja, kuten palveluiden saatavuutta, sisältöä tai hintaa, saada välttämättä yhdistykseltä silloin kun sitä tarvittaisiin. Tämän seikan vuoksi koettiin yritystoiminnan pelaavan paremmin, sillä tieto palveluista pystytään välittämään asiakkaalle heti ilman muutoksia.

Mielestämme edellä mainittu ongelma olisi vältettävissä oikealla organisoinnilla ja valmiiksi räätälöidyillä paketeilla, jolloin tuotteen tai palvelun hinta ja siihen kuuluvat osat, olisi valmiiksi laskettu. Syitä, minkä takia näin ei ole, voi olla useita, esimerkiksi yhdistyksillä ei välttämättä ole riittävää tietoa hinnoittelusta ja paketoimisesta tai tuotetta ei pystytä tarjoamaan jatkuvasti, jolloin palvelun sisältö ja hinta pitää miettiä aina tapauskohtaisesti.

Kolmantena uutena ongelmana esille nousi turvallisuus ja vastuunkanto. Eräs yrittäjä piti mahdollisena ongelmana turvallisuuden liittyviä seikkoja, mikäli yhteistyöyhdistys tarjoaa esim. ohjelmapalveluita eikä sillä ole tarvittavia vakuutuksia asiakkaiden onnettomuuksien varalle. Kyseinen yrittäjä kertoi esimerkin yhdistyksen järjestämästä

tapahtumasta, jossa eräs osallistuja joutui onnettomuuteen osallistuttuaan järjestettyyn aktiviteettiin. Tapauksen jälkipuinti osoittautui hankalaksi, sillä ei ollut itsestään selvää, mikä taho oli vastuussa tapahtuneesta. Näin ollen yrittäjä koki riskinä yhteistyötä tehtäessä yhdistysten kanssa vakuutusasioiden epäselvyyden.

Mielestämme on erittäin tärkeää, että yrittäjä ja yhdistyksen toimijat ovat tietoisia tarjoamansa pakettiin kuuluvan vakuutuksen kattavuudesta ja voimassaolosta, sillä tällöin vältyttäisiin epäselvyyksiltä eikä mahdollisia korvauksia tarvitse järjestäjien maksaa omista tuloistaan. Vakuutusasioiden hoitaminen luo luotettavuutta toiminnan ammattimaisuuteen ja jatkuvuuteen. Vakuutuksista aiheutuneiden kulujen tulisi automaattisesti sisältyä palveluiden ja tuotteiden hintaan.

8 POHDINTA

Opinnäytetyötä aloittaessamme hämmästelimme tutkimiemme kylien pienuutta, mutta tutustuessamme tarkemmin kyliin huomasimme niiden olevan todella aktiivisia juuri matkailun saralla. Teoriaosaa tehdessämme meille muodostui käsitys siitä, kuinka tärkeää itse kylätoiminnan kehittyminen on kylille ollut, samalla ymmärsimme, kuinka tärkeää kyläläisten aktiivinen toiminta on, ja kuinka se on pystynyt estämään kylien ”kuolemissa” niin kuin eräs haastateltavistakin sanoi; ”... 60- 70- lukujen aikaan, silloin kun ooteltiin viimeisten valojen sammuttajaa kylillä...”. Kyseiseen kylätoimintaan liittyy myös avaintekijänä tutkimuksemme kolmas sektori, jonka toimintakäsitys avautui meille opinnäytetyömme prosessin aikana.

Opinnäytetyömme alussa huomiomme keskittyi pääsääntöisesti kylillä toimiviin kyläyhdistyksiin. Tästä johtuen emme huomioineet kylillä toimivia muita yhdistyksiä ja seuroja, kuten Martat ja erilaiset urheiluseurat, mutta prosessin edetessä ymmärsimme näiden merkityksen ja yhdistysten kokonaisvaikutuksen kylän elinvoimaisuuteen, ja otimme myös nämä huomioon tutkimuksessamme.

Pyrimme tarkastelemaan kyliä matkailijan silmin, ja oikeastaan vasta kylissä vierailun yhteydessä kylämatkailu-käsite selkeni meille kunnolla; pienissä suomalaisissa kylissä tosiaan on paljon potentiaalia matkailun kehittämiseen jopa pääelinkeinoksi saakka.

Kylämatkailu tarjoaa matkailijoille aitoja, elämyksellisiä kokemuksia, joita ei turistirysien aurinkorannoilla pääse kokemaan.

Itse haasteita, joihin oli törmätty kolmannen sektorin mukana ollessa matkailutuotteita toteutettaessa ja markkinoitaessa emme löytäneet aikaisemmista tutkimuksista, joita yritimme etsiä. Niinpä laajensimme näkökulmaamme ja etsimme ongelmia, joihin oli törmätty, kun kolmas sektori on mukana yleensäkin palvelutuotteita toteuttamassa yhdessä yritysten kanssa. Tätä kautta saimme käsityksen, minkälaisia ongelmia on jo aikaisemmin kohdattu, ja minkälaisia ongelmia voimme olettaa kohtaavamme tutkimuksessamme.

Ajatuksia yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa

Tutkimissamme pilottikylissä kolmannen sektorin osuus matkailutuotteissa oli vaihteleva; joissakin kylissä yhdistysten osuus matkailupalveluissa rajoittui lähinnä satunnaisiin opastuksiin, kun taas eräässä kylässä yhteistyö oli hyvinkin tiivistä kesäteatteri-toiminnan vuoksi. Tutustuessamme kolmannen sektorin toimintaan yleisesti palvelu-aloilla havaitsimme hoiva-alan olevan merkittävä ala yhdistyksille, sillä useissa kunnissa julkisen sektorin ja yksityisen sektorin väliin jäävät aukot on pyritty korvaamaan kolmannen sektorin toiminnalla. Näin tehtiin mm. Kylien elinolojen parantaminen yhteistoimin – hankkeen Tyyne-osiossa, joka pyrki parantamaan hoiva-palvelujen verkostoja verkostoimalla kunnan, yritysten ja kolmannen sektorin toiminnan (Kylät hoivapalvelujen kehittäjinä 2009).

Mielestämme on erittäin tärkeää, että kolmannen sektorin toimijoiden toimintaa karotetaan myös nimenomaan matkailualan näkökulmasta ja pyritään luomaan yhteiset pelisäännöt valtakunnallisen kylämatkailun kehittämishankkeen aikana, sillä uskomme useilla matkailuyrityksillä olevan potentiaalia joidenkin matkailupalveluiden tarjoamiseen, joihin niiden nykyiset resurssit eivät ole riittäneet. Tällöin yhteistyö kolmannen sektorin toimijan kanssa voisi olla hyvin merkittävää.

Tutkittuamme pilottikylissä toimivia kolmannen sektorin toimijoita näemme niiden toiminnan elintärkeänä kylän elävöittämisen kannalta. Samalla on meille avautunut sen toiminnan haasteet ja paineet, jotka myös omalta osaltaan julkinen sektori aiheut-

taa säästötoimillaan. Ymmärrämme kylien elinkeinotoiminnan säilymisen olevan ehdoton edellytys kylien palveluiden takaamiselle. Mitä tulee kolmanteen sektoriin ja eri organisaatioiden väliseen yhteistyöhön ja sen toimimiseen, pidämme ratkaisuna ja edeltävyysehtona hyödyn tasapuolista jakautumista. Hyödyn jakautumisen pitäisi olla tasapainossa yhteistyöorganisaatioiden välillä, jolloin kateutta ja turhautumista ei pääsisi syntymään. Samoin yhteisöissä tehdyn vapaaehtoistyömäärän pitäisi pysyä siinä rajassa, että sitä voitaisiin vielä kutsua harrastukseksi.

Näiden kahden mielestämme suurimman ongelman ratkaisemiseksi ehdottaisimme projekti- tai talkookohtaista toimintasuunnitelmaa. Kyseisessä toimintasuunnitelmassa otettaisiin huomioon hyödyn saajat eri suhteissa. Tämän pohjalta jaettaisiin työpanoksien suuruus. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että taho, joka hyötyisi projektista eniten, sitoutuisi myös suuremmalla panostuksella, jolloin sitoutuneisuusongelma kariutuisi pois välittömästi. Tällöin myös talkootyön määrä olisi jaettu hyödyn mukaan, jolloin vältyttäisiin vain muutamien puuhamiesten ongelmalta.

Yritysten ollessa mukana yhteistyössä on päivän selvää, että kuvioon astuu mukaan liiketaloudellinen ajattelukanta. Näin ollen liiketaloudellista voittoa tavoiteltaessa toiminta ei voi olla vain harrastelijamaista, ja juuri tämä tekijä rajoittaa kolmannen sektorin ja eri organisaatioiden yhteistyötä. Tähän näemme ratkaisuksi esimerkiksi Vuonislahdella toimivan osuuskuntamallin, jonka vuoksi toiminta muuttuu välittömästi järjestyksellisemmäksi.

Sopusuhteen löytäminen vaatisi sitoutumista toimintaan ja pidämmekin ongelmien tunnistamista lähtötekijänä kolmannen sektorin ja yrityksien väliselle yhteistyölle. Tällöin toimijat olisivat tietoisia mahdollisista kompastuskivistä, jolloin toimintaa osattaisiin kehittää oikeaan suuntaan. Myös ulkopuolisten tahojen avustus yhteistyössä saattaisi tuoda uusia näkökulmia ja voisi edesauttaa kylätoimintaa. Yhteistyötä voisi syntyä enemmän, jos ongelmien ratkaisemista ei pidettäisi mahdottomana. Kuten tutkimuksestamme käy ilmi, on ongelmakohtia yhteistyössä melko paljon, mutta emme pidä niistä yhdenkään ratkaisemista kohtuuttoman vaikeana.

LÄHTEET

Asu väljästi - tule Karttulaan. 2009. WWW-dokumentti.

<http://www.karttula.fi/tontit/syva.htm>. Päivitetty 25.9.2009. Luettu 28.1.2010.

Glesne, C. & Peshkin, A. 1992. Becoming qualitative researcher. An introduction. London: Longman.

Harmaajärvi, Irmeli & Lyytikä, Anneli 1999. Ekokylän ekologinen tase - Neljän Suomalaisen asuntoalueen arviointi kestävän kehityksen kannalta. Helsinki, Oy Edita Ab.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme Helena 2000. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Yliopistopaino.

Juhla- ja kokouspalvelu Lindeman Oy. 2002. WWW-dokumentti.

<http://www.imnetti.fi/villa/villavekkula.htm>. Päivitetty: 11.4.2002. Luettu 27.1.2010.

Kairakari, Pirjo 2009. Mielekkäästi tulevaisuuteen –seminaari. PDF-tiedosto.

<http://www.sosiaalikollega.fi/hankkeet/mielenterveyshankkeet/Kairakari.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 11.12.2009.

Kolmas lähde. 2009. Kolmannen sektorin osaaminen ja osaamisen kehittämistarpeet hyvinvointipalvelujen tarjoamisessa ja tuottamisessa. PDF-tiedosto.

<http://www.kolmaslahde.fi/images/stories/kolmannen%20sektorin%20osaamistarpeet.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 15.12.2009.

Kolmas lähde – tietoa. 2010. WWW-dokumentti.

<http://www.kolmaslahde.fi/index.php/tietoa>. Ei päivitystietoa. Luettu 15.12.2009.

Kulmala, Susanna 2009. Henkilökohtainen tiedonanto 9.10.2009. Projektipäällikkö. Lomalaidun Ry.

KvaliMOTV. 2010. 7.3.2 Sisällönanalyysi. WWW-dokumentti.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html. Ei päivitystietoa. Luettu 26.1.2010.

Kylät hoivapalvelujen kehittäjinä. 2009. WWW-dokumentti.

<http://www.maaseutuplus.fi/fi/kylathoivapalvelujen>. Ei päivitystietoa. Luettu 26.11.2009.

Kylätoiminta- Suomen kylätoiminta edistää kylien kehittymistä. 2010. WWW-

dokumentti. <http://www.kylatoiminta.fi/fi/syty/yleista>. Päivitetty 26.7. 2010. Luettu 20.8.2010.

Leinamo, Kari 2002. Maaseudun pienalueisiin kohdistuneet tutkimukset Suomessa.

PDF-dokumentti. <http://www.ruralstudies.fi/foorumiliitteet/K.Leinamo.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 30.11.2009.

Lomalaidun ry. 2010. WWW-dokumentti. <http://www.lomalaidun.fi>. Ei päivitystietoa.

Luettu 20.8.2010.

Lukkaroinen, Riitta 2002. Vastuunjaon malli vanhusten kotona asumisen mahdollistamiseksi. Oulun yliopisto. Hoitotieteen ja terveyshallinnon laitos. Gradu-tutkimus.

PDF-tiedosto. <http://herkules.oulu.fi/isbn9514268334/isbn9514268334.pdf>. Ei päivitystietoa. Luettu 11.12.2009.

Matkailun teemaryhmän toimeksianto vuosille 2009-2011. 2009. WWW-julkaisu.

<http://www.maaseutupolitiikka.fi/teemaryhmat/matkailu/teemaryhma>. Ei päivitystietoa. Luettu: 21.8.2010.

Museo 24. 2010. Sammallahden koulu. WWW- dokumentti.

[http://www.museo24.fi/?action\[\]=INavigation::viewArticle%284930%29](http://www.museo24.fi/?action[]=INavigation::viewArticle%284930%29). Ei päivitystietoa. Luettu 23.1.2010.

Syvänniemen kyläyhdistys ry. 2009. WWW-dokumentti.

<http://www.syvanniemi.org/kylayhdistys.htm>. Ei päivitystietoa. Luettu 21.10.2009.

Tervetuloa maaseutuhotelli Eevantalo. 2009. WWW-dokumentti.
www.kolumbus.fi/eevantalo. Ei päivitystietoa. Luettu 19.10.2009.

Vero- Arvonlisävero 2010. WWW-dokumentti.
http://www.vero.fi/default.asp?path=5,363&article=86&domain=VERO_MAIN. Päivitetty 3.9.2010. Luettu 20.9.2010.

Voimaa kuin pienessä kylässä – Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007. 2009. WWW-dokumentti.
<http://www.maaseutuplus.fi/fi/kylatoiminta/oppaitajaohjeita/voimaakuinpienessäky>. Ei päivitystietoa. Luettu: 27.11.2009.

Vuonis-Kylämatkailu 2009. WWW-dokumentti.
<http://www.vuonis.net/sivut/matkailuyritykset.htm>. Päivitetty 10.6 2009. Luettu 27.1. 2010.

Teemahaastattelun runko (kyläyhdistykset)

TEEMAT:

Kylämatkailu

- Aiempi kokemus muista matkailuhankkeista (ennen osallistumista Lomalaidun Ry:n hallinnoimaan teemapohjaiseen kylämatkailun kehittämishankkeeseen)
- Mikä täällä kylässä mielestäsi kiinnostaa matkailijoita
 - Mitä matkailija voi tehdä kylällä
- Mikä merkitys matkailijoilla kylälle
- Mitä tuntemuksia matkailijoiden lisääntyminen herättää sinussa (pelko, ahdistus, innostus kehittää toimintaa)

Matkailutuotteet / -palvelut

- Miten kyläsi kyläyhdistys on yrittänyt vaikuttaa kylän palvelutarjontaan (kauppa, posti, muut vähittäispalvelut)
 - Onko onnistunut
 - Minkälaisia ongelmia tai rajoittavia tekijöitä asiassa on kohdattu
 - Kuinka jatkossa toimitaan
 - Millaisella porukalla yhteistyötä on tehty
 - Onko porukkaa helppo saada mukaan talkootyöhön
 - Kuinka sitoutuneita ihmiset ovat
- Tuottaako kyläyhdistys tai kylän muut järjestöt matkailupalveluita tai matkailua tukevia palveluita? (esim. teatteri, luontopolku/reitistö ja sen ylläpito, metsästys tai marjastus, kahvitustilaisuudet, järjestyksen valvonta tms. suurissa matkailutapahtumissa)
 - Kerro järjestöistä ja niiden tuottamista palveluista

Kyläyhdistys

- Kerro vapaasti kyläsi kyläyhdistyksen toiminnasta
 - Millaiset tavoitteet ovat onnistuneet
 - Entä epäonnistuneet ja miksi
- Työllistääkö kyläyhdistys kyläläisiä
- Keitä jos näin on?
- Millaisia ongelmia työllistämässä on havaittu (pääallekkäisyyksiä muiden töiden kanssa)

Teemahaastattelun runko (kyläyhdistykset)

- Onko raha löytynyt toimintaan ja mistä se on tullut
- Mitä ongelmia syntynyt yhteistyössä matkailuyritysten kanssa
- Hyödyn jakautuminen
- Epäselvyyttä tavoitteissa
- Ammattimaisuuden puute
 - Vastuuasiat
- Juridiset asiat (mitä saa tehdä, mitä ei)
- Huono ilmapiiri
 - Ovatko rahoitusasiat rajoittaneet yhteistyötä
 - Kilpailutilanne alueen muiden yritysten kanssa, kilpailun vääristyminen
 - Tiedonkulku ("puskaradio" jne.)
 - Ajan käyttö
 - Alv-velvollisuus
 - Epäselvä työnjako
 - Henkilöristiriidat
- Luottamuksen puute
- Mitä erityisiä saavutuksia kyläyhdistys on saanut aikaan

Julkinen sektori

- Kuinka kunta ja muut viranomaiset vaikuttavat kyläyhdistyksen toimintaan?
 - Mahdolliset säästötoimenpiteet
- Tukeeko kunta kyläyhdistyksen toimintaa
 - Rahoitus ja lahjoitukset
- Toimintaa tukevat toimet/ toimintaa jarruttavat toimet
 - Muut (tilojen / alueiden anto kolmannen sektorin toimijan käyttöön ilman kustannuksia)

Sopimuksellisuus

- Onko kyläyhdistys solminut sopimuksia, joiden vuoksi yhdistys on vastuussa asioista, jotka muutoin kuuluisivat kunnan tai muun viranomaisen vastuulle

Teemahaastattelun runko (kyläyhdistykset)

Kylän henki

- Miten Pilotti matkailukyläksi pääseminen on näkynyt kylän arjessa (ihmisten toiminnassa, verkostoitumisessa jne.)
 - Mitä odotuksia sinulla on suomalaiselta kylämatkailuverkostolta
- Miten uskot pilottikyläverkostoon kuulumisen vaikuttavan kyläyhteisöön
- Mitä Positiivisia / negatiivisia kokemuksia sinulla on kylämatkailun kehittämisestä
- Kuinka uskot pilottikylänä olemisen vaikuttavan kylämatkailun kehittymiseen tulevaisuudessa

Teemahaastattelun runko (Myyjä Himos)

TEEMAT:

Kylämatkailu

- Aiempi kokemus muista matkailuhankkeista (ennen osallistumista Lomalaidun Ry:n hallinnoimaan teemapohjaiseen kylämatkailun kehittämishankkeeseen)
- Mikä Himoksen alueella mielestäsi kiinnostaa matkailijoita
 - Mitä matkailija voi tehdä tällä alueella
- Mikä merkitys matkailijoilla on Himoksen alueelle
- Mitä tuntemuksia matkailijoiden lisääntyminen herättää sinussa (pelko, ahdistus, innostus kehittää toimintaa)
- Millainen on jälleenmyyjän rooli suhteessa kyliin (Sammallahti, Vekkula, Juokslahti, Yijälä)

Matkailutuotteet / -palvelut

- Kerro Sammallahden, Vekkulan, Juokslahden ja Yijälän matkailuyrityksistä ja -palveluista
- Millaista yhteistyö on kylien ja niiden matkailuyritysten kanssa
 - Millaisella porukalla yhteistyötä on tehty
- Millaisia ongelmia on syntynyt yhteistyössä, kun kyliä on monta ja laajalla alueella

Kyläyhdistys

- Onko Himosmaailmalla yhteistyötä Sammallahden, Vekkulan, Juokslahden ja Yijälän kyläyhdistysten ja muiden järjestöjen kanssa (urheiluseurat, martat, metsästysseurat jne.)
- Millaisia kokemuksia yhteistyöstä kylän kyläyhdistysten kanssa
- Millaisia haasteita olet kohdannut yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa
- Talkootyö ja sitoutuneisuus
- Hyödyn jakautuminen
- Epäselvyyttä tavoitteissa
- Ammattimaisuuden puute
 - Vastuuasiat
- Juridiset asiat (mitä saa tehdä, mitä ei)
- Huono ilmapiiri
 - Ovatko rahoitusasiat rajoittaneet yhteistyötä
 - Kilpailutilanne alueen muiden yritysten kanssa, kilpailun vääristyminen

Teemahaastattelun runko (Myyjä Himos)

- Tiedonkulku ("puskaradio" jne.)
 - Ajan käyttö
 - Alv-velvollisuus
 - Epäselvä työnjako
 - Henkilöriidat
- Luottamuksen puute
-
- Mitkä tekijät näet kyläyhdistysten vahvuuksina / heikkouksina
 - Millaisia tuntemuksia tästä on herännyt
 - Kuinka parantaisit kyläyhdistysten toimintaa

Kylän henki

- Miten Pilotti matkailukyläksi pääseminen on näkynyt Himoksen alueen kylien arjessa (ihmisten toiminnassa, verkostoitumisessa jne.)
 - Mitä odotuksia sinulla on suomalaiselta kylämatkailuverkoston
- Miten uskot hankkeen vaikuttavan kyläyhteisöihin
- Mitä Positiivisia / negatiivisia kokemuksia sinulla on kylämatkailun kehittämisestä
- Kuinka uskot pilottikylänä olemisen vaikuttavan kylämatkailun kehittymiseen tulevaisuudessa

Teemahaastattelun runko (Myyjä Vuonisolahti)

TEEMAT:

Kylämatkailu

- Onko aikaisempaa kokemusta muista matkailuhankkeista ennen pilottikylähankkeeseen pääsyä.
- Miksi pidät asumisesta Vuonislahdella
 - Mitä kylällä kannattaisi tehdä toisin
- Miten suhtaudut kylämatkailuun.
 - Olisiko hyvä saada lisää matkailijoita
- Mikä merkitys matkailijoilla on kylälle. Positiivisia/ negatiivisia kokemuksia
 - Mitä tuntemuksia matkailijoiden lisääntyminen herättää
- Onko osuuskunnalla ja kyläseuralla yhteistyötoimintaa liittyen kylämatkailuun
- Kuinka koet yhteistyön toimineen
- ketä yhteistyöhön on osallistunut

Matkailutuotteet / -palvelut

- Mitä matkailutuotteita kylänne tarjoaa
 - Mitä toivoisitte lisää kylällemme
- Kerro omia kokemuksiasi kyläsi matkailutuotteiden myynnistä
 - Kenen kanssa yhteistyötä on tehty
- Mitä ongelmia syntynyt matkailutuotetta myyessä
- Mitä voisi tehdä toisin

Kyläyhdistys

- Vaikuttaako kyläseuran toiminta osuuskunta Vuoniksen myyntitoimintaan
- Minkälaista yhteistyötä osuuskunnalla on kyläseuran ja muiden kylällä toimivien järjestöjen kanssa (urheiluseurat, Martat, Caravan yhdistys jne.)
- Millaisia ongelmia yhteistyössä on esiintynyt
- Talkootyö ja sitoutuneisuus
- Hyödyn jakautuminen
- Epäselvyyttä tavoitteissa
- Ammattimaisuuden puute
 - Vastuasiat

Teemahaastattelun runko (Myyjä Vuonisahti)

- Juridiset asiat (mitä saa tehdä, mitä ei)
- Huono ilmapiiri
 - Ovatko rahoitusasiat rajoittaneet yhteistyötä
 - Kilpailutilanne alueen muiden yritysten kanssa, kilpailun vääristyminen
 - Tiedonkulku ("puskaradio" jne.)
 - Ajan käyttö
 - Alv-velvollisuus
 - Epäselvä työnjako
 - Henkilöriidat
- Luottamuksen puute

- Mitkä asiat koet kyläyhdistyksen vahvuuksina/ heikkouksina
- Mitä konkreettisia aikaansaannoksia kyläyhdistyksellä on (kauppa, on posti, muut vähittäispalvelut)

Sopimuksellisuus

- Onko osuuskunnalla sopimuksia muiden yritysten kanssa
 - Kuinka sopimukset ovat toimineet
- Mitkä tekijät olisivat toimintaa tukevia toimia/ toimintaa jarruttavia toimia

Kylän henki

- Miten Pilotti matkailukyläksi pääseminen on näkynyt kylän arjessa (ihmisten toiminnassa, verkostoitumisessa jne.)
 - Mitä odotuksia sinulla on suomalaiselta kylämatkailuverkostolta
- Miten uskot pilottikyläverkostoon kuulumisen vaikuttavan kyläyhteisöön
- Mitä Positiivisia / negatiivisia kokemuksia sinulla on kylämatkailun kehittämisestä
- Kuinka uskot pilottikylänä olemisen vaikuttavan kylämatkailun kehittymiseen tulevaisuudessa

Teemahaastattelun runko (Yrittäjät)

TEEMAT:

Kylämatkailu

- Aiempi kokemus muista matkailuhankkeista (ennen osallistumista Lomalaidun Ry:n hallinnoimaan teemapohjaiseen kylämatkailun kehittämishankkeeseen)
- Mikä täällä kylässä mielestäsi kiinnostaa matkailijoita
 - Mitä matkailija voi tehdä kylällä
- Mikä merkitys matkailijoilla kylälle
- Mitä tuntemuksia matkailijoiden lisääntyminen herättää sinussa (pelko, ahdistus, innostus kehittää toimintaa)
 - Entä yleisesti kyläläisissä

Matkailutuotteet / -palvelut

- Kerro omasta yrityksestäsi ja sen toiminnasta
- Teetkö yhteistyötä eri tahojen kanssa
 - Millaisella porukalla yhteistyötä on tehty
- Mitä ongelmia syntynyt matkailutuotetta tuottaessa
- Millaisia haasteita on esiintynyt matkailutuotteiden hinnoittelussa, mikäli yhteistyössä useita tahoja

Kyläyhdistys

- Millaisten järjestöjen kanssa yhteistyötä tehdään (seurat, Martat, Caravan yhdistys jne.)
 - Millaista yhteistyötä on tehty järjestöjen kanssa
- Kerro tarkemmin yhteistyöstä kylän kyläyhdistyksen kanssa
- Millaisia haasteita olet kohdannut yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa
- Talkootyö ja sitoutuneisuus
- Hyödyn jakautuminen
- Epäselvyyttä tavoitteissa
- Ammattimaisuuden puute
 - Vastuuasiat
- Juridiset asiat (mitä saa tehdä, mitä ei)
- Huono ilmapiiri

Teemahaastattelun runko (Yrittäjät)

- Ovatko rahoitusasiat rajoittaneet yhteistyötä
 - Kilpailutilanne alueen muiden yritysten kanssa, kilpailun vääristyminen
 - Tiedonkulku ("puskaradio" jne.)
 - Ajan käyttö
 - Alv-velvollisuus
 - Epäselvä työnjako
 - Henkilöriidat
- Luottamuksen puute
-
- Mitkä tekijät näet kyläyhdistyksen vahvuuksina / heikkouksina
 - Millaisia tuntemuksia tästä on herännyt
 - Mitä ongelmia syntynyt yhteistyössä matkailuyritysten kanssa
 - Kuinka parantaisit kyläsi kyläyhdistyksen toimintaa

Kylän henki

- Miten Pilotti matkailukyläksi pääseminen on näkynyt kylän arjessa (ihmisten toiminnassa, verkostoitumisessa jne.)
 - Mitä odotuksia sinulla on suomalaiselta kylämatkailuverkostolta
- Miten uskot pilottikyläverkostoon kuulumisen vaikuttavan kyläyhteisöön
- Mitä Positiivisia / negatiivisia kokemuksia sinulla on kylämatkailun kehittämisestä
- Kuinka uskot pilottikylänä olemisen vaikuttavan kylämatkailun kehittämiseen tulevaisuudessa

Sähköpostihaastattelu (Myyjä Peräseinäjoki)

- Millaista yhteistyö on Peräseinäjoen ja sen matkailuyritysten kanssa
 - Millaisella porukalla yhteistyötä on tehty

- Onko Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:llä yhteistyötä Peräseinäjoen kyläyhdistysten ja muiden järjestöjen kanssa (urheiluseurat, martat, metsästysseurat jne.)

- Millaisia haasteita olet kohdannut yhteistyössä Peräseinäjoen yhdistysten ja järjestöjen kanssa
- Hinnoittelu
- Tuoton jakaminen
- Yhdistysten jäsenten sitoutuneisuus
- Aktiivisimpien henkilöiden vähyys
- Kilpailutilanteen vääristyminen (Yhdistykset eivät ole alv-velvollisia)
- Juridiset asiat (mitä saa tehdä, mitä ei)
 - Ovatko rahoitusasiat rajoittaneet yhteistyötä
- Ajan käyttö
- Tiedon kulku
- Koulutuksen puute
- Hyödyn jakautuminen yrityksen ja yhdistyksen välillä
- Turvallisuus- ja vastuuasiat

- Onko markkinointia tehty yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa
 - Millaisia haasteita tässä on kohdattu